

ЖАНКУСУЗУ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1991 йил 6 сентябрь жума, 173-сон

НАРХИ

ОБУНАЧИГА 7 ТИЯН.
СОТУВДА 10 ТИЯН.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«Ўзбекистон Республикасининг Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонун, «Ўзбекистон Республикасининг Давлат мустақиллиги тўғрисида» Олий Кенгашнинг баёноти муносабати билан ва республика жамоатчилигининг кўндан-кўн истакларини ҳисобга олиб:

1. Тошкент шаҳридаги В. И. Ленин номи майдонини Мустақиллик майдони деб қайта номлаш тўғрисида халқ депутатлари Тошкент шаҳар советининг тақлифи қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҳузуридаги Вазирамат маҳкамаси Мустақиллик майдонига ўрнатилган «Озолик» ҳайкалининг энг яхши лойиҳаси учун республика танлови эълон қилинсин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирамат кенгаши, вилоят ижроия қўмиталари ва Тошкент шаҳар ижроия қўмитети ушбу фармонга асосланиб, бир ой мuddат ичида маъмурий-ҳудудий бирикларнинг номи тўғрисидаги тегишли тақлифларни тайёрлашлари ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҳузуридаги Вазирамат маҳкамасига тақдим этсинлар.

4. Ушбу фармон имзоланган пайтдан бошлаб кучга кирад.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти
Н. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1991 йил 5 сентябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Асрмизнинг охирига келиб, бутун мамлакат, шу жумладан ҳар бир жумҳуриятда улкан ўзгаришлар содир бўлмоқда. Улар ичида деярли барча жумҳуриятлар учун муштарак ҳусуниятлар оғир эмас. Ана шундай ҳусуниятлардан бири миллий уйғунлиқ, ҳар бир халқнинг ўз қадр-қиммати устида кўпроқ қайғуришга ўтишидир, ҳар бир жумҳуриятнинг ўз мустақиллиги учун фидойи курашчанлигини бошлаб юборишидир.

Ўзбекистон Жумҳурияти бу йўналишларда дўсту биродарларни сафида, аскар ҳолларида пешқадам бўлиб, фахрлилик ариниқли ишларини амалга ошираётгани сир эмас.

Жумҳурият пойтахтининг марказий майдонларидан бири бугундан эътиборан мустақиллик майдони деб ата-

лиши ва бу ҳолида республика Президентининг мақсуд фармони билан мустақиллик майдонини, шунингдек олий ҳудудаси бўлмай, адолат таянчисининг ёрқин ифодаси, жуда кўп йиллардан буён халқ дилида туғилган юрган ораунинг амалга оширишидир. Моҳият эътибори билан жумҳуриятимиз ҳаётидаги улкан тарихий ҳодисалардан биридир.

Мустақиллик майдони наинки Тошкент, балки умуман жумҳуриятимизнинг умуман майдонларидан бири экан, бу манзил бугундан эътиборан алоҳида сийёсий ҳолатнинг асос-асоси тартибда эришлар, зўрма-зўранки намоёнлиқлар эмас, балки, эл-юртнинг эркин ва демократик ҳаётига, ҳақиқий бахт-истиклиги муносиб халқимизнинг мустақиллигини, шоду хуррамчилигини, меҳнат гала-

балари нашинданин, орау-умидларини, ўзининг намоён этувчи майдон бўлиб қолади.

Майдонда келгусида озодлик ҳаётининг қад кўтарилиши, шубҳасиз, Ўзбекистон дерида яшайган барча фуқароларнинг шу табарруқ заминга меҳрини уйғотиши ва янада кўчатириши, ва таъналарини қўйишларини чиниқтириши шубҳасиздир. Бу озодлик ҳаётига пойнда она дериқимизнинг ўрлолари ва қизилари шу тупроқда ўзларининг фидойи садоқатларини янада мустақиллашга аҳд қилишларига ишончимиз қомил.

Бу фармон айни вақтда ҳаётидаги қадриятларимизнинг тиллалини, тарихий ҳақиқатларимизни қўйиши ва келажак умидларининг амалга оширишга ишонч бағишлайди.

ҚАРШИДА ҚУШ ТАНТАНА

ЖУМҲУРИЯТ мустақиллиги Қашқадарё вилояти меҳнат-кашларини ҳам қувонтирди. 1 сентябрь кунини истироҳат бонлари ва қиёболарда, майдонларда меҳнаткашларнинг оммавий сайиллари, бадий ҳаваскорлик жамоваларининг чиқишлари бўлди. Вилоят маркази-Қарши шаҳрида ўтказилган қовун сайли мустақиллик байрамига ўзгача фойз киритди. Сайилга вилоятнинг барча районларидан келган деҳқонлар, ижарачи, фермер хўжалиқларининг вакиллари 2 минг тоннадан зиёд қовун-тарвуз келтиришди. Ширинак танлови ҳам ўтказилди. Қарши район вакиллари келтирган полиз маҳсулотлари тоғлиги таъкидланди. Полизиқлар «Москвич» венгил автомашинаси билан тақдирланди. Иккинчи ўрин учун Нишон ва Усмон Юсупов районлари вакиллари биттадан «Запорожец» машинаси акрилатди. Учинчи ўринни эгаллаган Қосон райони иришкорлари «кавалери мотоцикл» эгаси бўлишди.

П. ГАДОВЕ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗА БАРГИ ТЎҚТИРИЛМОҚДА

Тошкент вилоятида уруғлик пахтаи танлаб теришга саноқли кунлар қолди. Ҳозирги доллар вазира — ўза баргини тўқтиришга киришилган иборат. Шу мақсадда маъмури 750 та дори-пурақайдан ОВХ-28 мосламаларининг ҳаммаси йиғи шай қилиб қўйилди.

Вилоятнинг Галаба, Бўка, Урта Чирчиқ районларида дефоляция ишлари ҳозирдаёқ бошлаб юборилди. Пойтахт вилояти пахтазорларида бу йил жами 123 минг гектар майдонда ўза барги тўқтирилди.

[ЎЗАТГ мухбири].

СССР халқ депутатлари навбатдан ташқари сессиясининг 4 сентябрь эрталаби кўпроқ давом этди. СССР Президенти М. С. Горбачёв раислик қилди.

Биринчи бўлиб котибият раиси А. Н. Саунига сўз берилди, у анжуманнинг иши юзасидан навбатдан ахборотин берди. Сўзга чиқиш учун ёзилган 120 депутатдан 71 киши сўзга чиқди, деди у.

Ишон ҳуқуқлари ва эркинликларини декларацияси тўғрисидаги масала юзасидан таъбирларил гуруҳига бошчилиқ қилган депутат В. Н. Кудрявцев минбарга чиқди. Декларацияга бир қанча жуда муҳим халқроқ ҳужжатлар, жумладан 1948 йилда БМТ қабул этган Ишон ҳуқуқлари умумий декларацияси асос қилиб олинди. Иш вақтида бизнинг ҳозирги воқеликлари нисзи ҳам эътиборга олинди. Ҳ. Вақтида академик А. Д. Сахаров ҳам бу ишга ўз хиссасини қўшган эди.

Съезд декларация хусусида ёзма равишда тўшган ҳамма мулоҳаза ва тақлифларини гуруҳга топширишга қарор қилди, гуруҳ шу мулоҳаза ва тақлифларини эътиборга олиб, ҳужжатини меъёрига етказди ва бу ҳақда кейинроқ сўзга маълумот беради.

М. С. Горбачёв А. И. Лукьянов билан Г. И. Янаевни лавозимларидан озод қилиш тўғрисидаги масалаларини овозга қўйди. Овоз бериш натижалари қўйилди: А. И. Лукьяновни лавозимидан озод қилишнинг ёқлаб 1702 киши овоз берди, 20 депутат қарши қолди. Г. И. Янаевни лавозимидан озод қилиши ёқлаб 1780 депутат овоз берди, 5 депутат қарши қолди, 16 депутат бетараф қолди.

Сўнгра бугун диққат-эътибор СССР халқ депутатлари сессиясининг СССР Президенти билан республикалар олий мансабдор шахслари кўшма баёнотида ҳамда СССР Олий Кенгаши навбатдан ташқари сессиясининг қарорларидан келиб чиқадиган чора-тадбирлар тўғрисидаги қарори лойиҳасига қаратилди. М. С. Горбачёв бу лойиҳа хусусида жуда жиддий мулоҳазалар берилганини маълум қилди. Бундай мулоҳазалар Украина, бошқа республикалар-

СЪЕЗД ЁПИЛДИ

нинг вакилларидан тушди. Россиялик депутатлар муқойил лойиҳа тақдим этишди. Хуллас, матнин обдон қайта ишлаш керак бўлади. Бу ишни қўшма баёноти имзолани ҳамма кишиларга тегишли комиссия ва гуруҳларнинг шитроқ билан бирга топширишга ва шундан кейингина муҳоама киришишга қарор қилинди.

Сўнгра сўзга танаффус эълон қилинди.

Соат 15 да ялпи мажлис бошлангани билан, раислик қилувчи М. С. Горбачёв СССР халқ депутатларига СССР Президенти билан 10 та иттифоддош республика олий раҳбарларининг баёнотидан келиб чиқадиган чора-тадбирлар тўғрисидаги якуновчи қарорнинг «асосан келишиб олинган» кенгайтирилган хусуси таъйирлаб бўлиганини маълум қилди. Мамлакат ва республикалар раҳбарларининг, сўзед комиссияларининг биргаликдаги иши натижада юзага келган шу ҳужжатни таъйирлаб, М. С. Горбачёв маъмур ҳужжат аввал бошида депутатларга тарқатилган лойиҳанинг моҳиятини принцип жиҳатдан ўзгаришларини ва шу билан бирга бир неча энг муҳим жиҳатлар юзасидан сўзеднинг нукта назарини, фикрларини ўз ичига олишини ўқитиб ўтди. Топтувлик ва ҳамкорлик руҳида катта иш қилинди, деб сўзини якунида СССР Президенти.

М. С. Горбачёв янги ҳужжатни кўпайтириш, тарқатиш ва депутатлар томонидан ўрганиш учун вақт рақлигини тушутириб, соат 17 гача танаффус эълон қилди.

Режалаштирилмаган «техник сабаблар» асло тақозо этмаган иккинчи танаффус тугади. Чамаси, танаффус вақтида асосий ҳужжатларни келишиб олишни ниҳосига етказган тахрир комиссиясида ҳам ишлар зал йўлакларидан наби қизинг ўтган бўлса ажаб эмас. Йўлаклардаги тортишларни журналистлар «депутатларнинг митинглари» деб аташди.

Ниҳоят депутатлар сўзеднинг республикалар билан

нелишиб олинган икки асосий ҳужжати — СССР Президенти билан республикалар олий мансабдор шахсларининг баёнотида ва СССР Олий Кенгаши баёнотидан ташқари сессиясининг қарорларидан келиб чиқадиган масалалар тўғрисидаги қарорини шунингдек ўттиш давридаги СССР Иттифоқи давлат ҳокимияти ва бошқаруви идоралари тўғрисидаги СССР қонун лойиҳасини қўлга олдлар.

Дарҳол ўнлаб депутатлар микрофонлар ёнига ошиқдилар. В. И. Алксис ҳаммадан эңил бўлиб чиқди. Унинг эс-ҳушини йиғиб олишлар ва «конституцияни оёқоти қилган сўзд қаерга келиб қолганини» тушуниб олинган, деган даъватлари, чамаси, фавуқда анижуман қилишга улгурган ҳамма ижобий ишларни йўққа чиқаришга илтижаларан эди. Аммо илтижаларан депутатлар туруқининг Г. В. Старовойтов ва ўзи эшиттирган биргаликдаги баёноти жуда ваэмин янгради. Унинг нуктида сўзга қараб, «мустақилликка эришайтган халқларнинг объектив манфаатлари билан ўз депутатлик мақомидан маъмур бўлиш ўртасидаги қийин» йўли танабу олишга қилинган оёқотишга қақриқини ҳамма ошиди.

Бу баёноти қўллаб-қувватлаб чиққан А. А. Собчак мамлакатнинг барча демократ кучлари тушуниб олгандек, сўзеднинг бош мақсиди авторитар (ўта марказлаштирилган) давлат тизимини 19 август кунини фитанчилар йўққа чиқаришга бўлган янги иттифодга ўттиш даврида ҳуқуқ-тартибни таъминлашдан иборат эканини асладди. «Бугун биз эски иттифодга чек қўймоқдамиз ва мустақил давлатларнинг янгилашган иттифоқи янги сатрини аэаэамиз», — деди депутат.

Сўзеднинг СССР Президенти билан республикалар олий мансабдор шахслари кўшма баёнотида ва СССР Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси қарорларидан келиб чиқадиган масалалар тўғрисидаги қа-

рори юзасидан номма-ном овоз бериш якунлари қарсақлар билан қутиб олинди. Қарор қабул этилди. Бироқ ўттиш давридаги СССР Иттифоқи давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари тўғрисидаги қонун лойиҳаси юзасидан овоз берилганидан кейин ҳаётроқ лавҳада «қарор қабул этилмади» деган сўзлар пайдо бўлди.

Яна ҳужжатларнинг лойиҳаларига қайтиш, уларни депутатлар гуруҳларида муҳоама қилиб, 5 сентябрь эрталаби мажлисга та тугаллаш зарур бўлиб қолди.

МОСКВА, 5 сентябрь. ТАССнинг парламентдаги мухбирлари Кремлнинг сўзедлар саройидан хабар қилдилар.

Сўзед давлат ривожла-нишининг масъулиятли та-рихий палласида талаб да-ражасида иш қўлди. СССР Президенти М. С. Горбачёв сўзедни ёпиш пайтида сўз-лаган нуктида анжуман ишига шундай баҳо берди. Юшунинг мунозаралари, турли-туман фикрларга на-рамай, сўзед шу пайт учун энг мақбул бўлган аниқ-равшан қарорлар қабул қилди, деб таъкидлади у. Бу қарорларни рўёбга чи-қариш амалий ваэафаларини хал этиш соҳасида аниқ ишларни қилишга имкони-ят яратди. Анжуман ўттиш даврининг қондалари ва воситаларини белгилаш ор-қали мустақил давлатлар иттифоқининг негизларига пойдевор қўйди.

Сўзед қарорларини биз-нинг одамларимизга эмас, бутун дунё ҳаммаи-яти ҳам қутиб турар эди. Мамнунинг якунларини улар мамнунинг қондалари ва воситаларини белгилаш ор-қали мустақил давлатлар иттифоқининг негизларига пойдевор қўйди.

Сўзед қарорларини биз-нинг одамларимизга эмас, бутун дунё ҳаммаи-яти ҳам қутиб турар эди. Мамнунинг якунларини улар мамнунинг қондалари ва воситаларини белгилаш ор-қали мустақил давлатлар иттифоқининг негизларига пойдевор қўйди.

М. С. Горбачёв сўзедни ёпиш, деб ўрлоб қилди. (ТАСС).

ТЕНГЛАР ИЧИДА ТЕНГ

СССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ
БЕШИНЧИ СЪЕЗДИДА (2 сентябрь)
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАИСИ,

депутат **Ш. М. ЙЎЛДОШЕВ** нутқи
(МАРҒИЛОН МИЛЛИЙ-ҲУДУДИЙ САЙЛОВ ОКРУГИ)

Хурматли халқ депутатлари! Шу дароҳда ўтирганларнинг муносабатига қараб ҳукм чиқарадиган бўлсак, СССР Президентини ва Иттифоддош республикалар олий раҳбарларининг баёноти турлича кутуб олинди, дейиш мумкин. У кўпчилик учун кутублардан бўлди. Бироқ бу ҳужжатни ортиқча ҳис-туғилуларга берилмасдан, мамлакатдаги иқтисодий-сий шароитнинг жамини воқеликларини ҳисобга олган ҳолда таҳлил этиб кўрсак, у ҳолда ҳозирги ваэиятда унинг қабул қилинишига қарши бирон-бир фикр билдириш мумкин эмас.

Кўпчилик республикалар, жумладан Ўзбекистон ҳам ўз мустақилликларини расман эълон қилдилар. Бундан буён бизнинг кўп миллатли республикамиз этник жиҳатдан номланмиш ҳар қандай «изм»лар ва сийёсий ўлчамлардан ҳоли бўлади. Нега миллионлаб ўзбекистонликлар 1 сентябрини чинакам давлатчилик ва ҳуррият кунини сифатида нишондилар. Бундай воқелик билан ҳисоблашмасликка ҳеч нимининг ҳақиқи йўқ.

Алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз, Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги тўғрисидаги баёнотида ва Ўзбекистон Республикасининг биринчи, яъни унинг давлат мустақиллиги асослари тўғрисидаги қонунда миллият, диний эътиқоди ва иқтисодий мансублигидан қатъий назар, республика ҳудудида яшовчи ҳар бир кишининг муносиб ҳаёт кечириши, шунинг ва қадриятларини, ҳуқуқий ҳимояла-ниши таъминлигини аэазлик айтиб қўйилди. Ҳеч қандай буюн бошқа бирон-бир шарсада айблов, шубҳаланиб ўтирмасини, соф орау-ниятларимизга шак келтирмай қўя қолсин.

яни Иттифод ҳақида фикр юритиш мақсада мувофиқ-дир.

Республикалар ўртасида қарор тошган чегараларнинг дахлсизлиги билан бир қаторда умумий чегараларимизни қўриқлаб туриш учун ягона мудофаа потенциални сиқлаб қолиш шарт, бу биринчиси, Иккинчиси шунки, тегишли молия-кредит муносабатлари ва ҳоказоларга эга бўлган умумий иқтисодий кенгликни сиқлаб қолиш зарурлигига, эҳтимом, ҳеч қанда шубҳа туғилмаётган бўлса керак. Фақат шундагина биз умумий танқислик ва пулнинг тинмай ўсиб бораётган қадриятларини қисқувдан чиқиб олишимиз мумкин.

Назаримизда, ҳатто Россия ҳам ёлғиз бир ўан қисқа мuddат мобайнида ана шу ваэифаларини хал этиши шуда дийин еки амалда умуман мумкин эмас, вақт эса кутиб турмайди. Биз фақат куч-ғайратларимизни бирлаштириш ҳолдагина зарур му-дофаа қудратимизни сиқлаб қолишимиз, қарор тошган чегараларини қон тўкиш йўли билан қайта қўриб чиқ-маслигимиз ҳамда иқтисодий-етимизини у тушиб кетган жеридан тортиб олишимиз мумкин.

Шу билан бирга аниқ-равшан қилиб айтиб ўтишимиз керакки, бундай Иттифодда «кичиклар» ва «китталар» бўлмаслиги, Иттифоднинг барча органлари «бир республика» — битта овоз» қон-дасига асосан тузилиши, бошқарувининг барча тар-кибларидида амалда мустақил давлатларнинг вакиллари зарурий тарзда бўлишлари, яъни янқоқимлик жузудга келишининг ҳатто энг кичик имкониётларига ҳам йўл қўй-маслиги лозим.

Яни Иттифод тузиш тўғрисидаги шартномага имзо чекадиган республикалар эркин ва тенг ҳуқуқли бўлиб қолишлари, ўз миллий-дав-лат тузилишига доир маса-лаларни мустақил ҳал этиш-лари, ўзлари зарур деб ҳис-облайдиган барча мамла-катлар билан дипломатик муносабатлар ўрнатишлари керак.

Маъ шу минбардан ту-риб мен фақат сўзд қатнаш-

Хуррият нондек арзанда

Ўзбекистон Парламентининг VI сессияси қабул қилган қарор ва Қонунлар юзасидан тахриратларимизнинг келмаётган хат ва хабарлар оқини қулдан-қулга қўйиб бормоқда. Таъбиқий, ўқувчиларимиз билдираётган фикрлар турли-туман та маданият уйининг хор коллективлари, дорбозлар, ас-кичиликлар шуку, фойз кирит-дилар. Шу кунини юртга ош берилди.

Юсуф БЕРОҲИМОВ, Ўзбекистон халқ депутати, Олти-қор районидан иш йиғирув фабрикаси директори: Йиллар ўтар, асрлар ўтар, жумҳуриятимиз чинакам мустақилликка эришган кун ўзбек халқи тарихига зарҳал қарфлар билан ёзилмак. Бироқ бироз фурсат ўтгач, ноҳозларга, ҳар хил тузатишларга муҳтож бўлмайдиган мустақиллик бўлишини жуда истардим.

Ўзбекистон Парламентининг VI сессияси қабул қилган қарор ва Қонунлар юзасидан тахриратларимизнинг келмаётган хат ва хабарлар оқини қулдан-қулга қўйиб бормоқда. Таъбиқий, ўқувчиларимиз билдираётган фикрлар турли-туман та маданият уйининг хор коллективлари, дорбозлар, ас-кичиликлар шуку, фойз кирит-дилар. Шу кунини юртга ош берилди.

Кинга қараманг «Байрам муборак!», «Озолик, хурлик кутлуғ бўлсин!» дея бир-бирларини кутлашайди. Тантанана «Ферганская правда» рўзномасининг ҳодимлари — ҳаммасларимиз бизни муборакбод этганларига қалбимиз қувончага тўлди. Демак, кўшма ўзгача жозоба билан яқриб чиққан кунини фақат ўзбеклар эмас, жумҳуриятда яшайтган бошқа халқлар, эллар ҳам орэзники кутаётган эканлар.

Байрам қатнашчиларини сўхбатга тортиди.

Н. СОВИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ЯХШИ КУНЛАРИНИ КУТИБ

ИНСОН дунёга келибдики, озодликни, хурликни интилиб яшайди. Ана шу биз талипинг озолик кунини келди. Қул фақат қоринини ўйлабди, уни тўғрига билан ҳам-ташвиш билан дорини бўлабди, 74 йил давомида биз қул бўлиб яшаганимиз йўқ. Лекин тақдиримизни, турмуш даражамизни юқордан кимлардир — каби-нетларда ўтирганлар белги-лашди. Биз фақат топшириқларин бажарувчи, кўрсатма-ларда адо этувчиларга айли-ниб қолгандик. Бировлар биз учун ўйлашди, режалар тузишди. Эндликда ўзингга ишониб, меҳнатингга таяниб яшайдиган замон келди. Ҳозир жумҳуриятимизда исти-қомат қилватган барча мил-латлар мустақиллигинини тўла таъминлаш йўлида ҳаракат қилишлари лозим. Анс шундагина тўла эркинликка эришамиз.

Н. КАРИМОВ,
Улуу Ваган уруши ноғирон.
Қашқадарё вилояти.

ХОРИЖДАН ВАТАНДОШЛАР ҚУТЛОВИ

1991 йил 1 сентябрь... Ўзбекистон Республикасида мустақиллик... Истиқлол... Бу шуқудли кунини, шуқудли воқеани нафақат биз, бир вақтлар давр тўғрисида ичра қолди, ё иҳтиёрий ё мажбурий, ё истаб ё истамай қадрдон турпоқини тарк этиб, дўсту оғайнларини доғу хижронда қолдириб, юракда дарду ҳасрат, дилда нам билан хорижга бош олиб кетган, мусофирларга Ватанини, аждодларининг қабри муборақларини қўшиб юрган биздан кутиб олганларига шак-шубҳа йўқ. Қуйида берил-ётган қутловномада фикримизнинг яққол исботи.

Ўзбекистон жумҳуриятининг жамхураини муҳтарам жаноб Ислом Каримовга

Камина Саудия Арабистон-ида истиқомат қиладиган Х. Абдурахмон Атоҳужа ма-на бир неча hafta давомида «Эл» халқроқ уюшмасининг меҳмонини сифатида оилам билан Тошкентда турибман. Ал-лоҳга шукрлар бўлсиники, со-ғиниб юрган дериқимизни, Са-марқанд, Бухородаги азиз ша-ҳарларимизни зиёрат қилиб бўладик. Мамлакатда кечёт-ган шиддатли сийёсий воқеа-лар тўғрисида Ўзбекистон-нинг мустақилликка эга бў-лиши ҳаммаимизга уюм тансиқ янглиқиди хуш келди. Биз бундан бағоят бахтиёримиз. Биз юз йилгача беш йилдан буён аждодларимиз орау қилган кунлар бизга насиб қилган экан, армонимиз қолмади. Сизни, муҳтарам Ислом ака, барча хукумат аэозларини, халқимизни жиддалик, макса-длик, маданиялик, тоғлиқ юз минглаб туркистонлик ўзбек

лар номидан Ўзбекистон жумҳуриятининг мустақиллиги билан табриклашга ижозат берилди. Эндликда жумҳурият олдида қийинчилик билан қўлга киритилган мустақил-ликни мустақамлашдаги ма-шқакатли ваэифа турибди. Бу йўлда барча сийёсий партия-лар, барча расмий ва норас-мий кучлар бирлашиб, фидоийлик кўрсатадилар, деб қаттиқ ишонимиз ва муста-қилликни мустақамлашдаги улуғ курашда қатнашмаслик-га ҳаққимиз йўқ, деб ҳисоб-лашимиз. Мустақиллик муборак бўлсин!

Қамол эхтиром ила
Ҳожи Абдурахмон АТОҲУЖА,
Саудия Арабистон.
«Монев», Ўзбекистон Олий Кенгаши, Президентини, халқини биз 1 Сентябрь — Мустақил-лик кунини билан табриқлаймиз. Ерданга таййибимиз. Германия-даги туркистонликлар номидан
Темир ХУЖА.

НИНОР5 LK3261
SUKR CO. DPAB 031
RUENSHEN/32 31/26 01 1403

XALA 8021
UL. LENINRAD D.19
UZBEKISTAN R.
TASHKENT (700000)

ШАРТНОМАНИ ИМЗОЛАШ УЧУН

Б. Н. Ельцин ва С. Силаев билан олинган келиш-иш олинганга мувофиқ яқин кунлар ичида Ўзбеки-стон Республикаси билан

РСФСР ўртасида шартнома имзоланиши билан боғлиқ масалалар мажмуини қўри-чиш учун Ўзбекистон Рес-публикаси вице-президенти

Ш. Р. Мирсаидов бошчили-гидаги Ўзбекистон Респу-бликаси делегацияси 6 сен-тябрь кунини Москва шаҳрига жўнаб кетади.

OZBEKISTAN ALIY SOVETI PREZIDENTI XALQINI 1. SENTYABR MUSTAQILLIK KUNI BILAN TABRIKLAYMAN.
YARDAMGA TAYYARIMAN. GERMANIYADAGI TURKISTONLIKLAR NOMIDAN TEMIR XUJA

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ КОМИССИЯСИ РАЁСАТИДА

Мавсум яқин, шаймисиз ДЕҲҚОНГА КАМАРБАСТАЛИК

Машиналар ёрдамида пахта териш мавсуми бошланишига оқибат қолди. «Оқ олтин» мавсумига тайёргарлик кўриш қишлоқчилик босқичига кирди: қишлоқ хўжалиги техникаси, дала шайлонларини таъмирлаш тугалланмоқда, ёнгил-моёлаш материаллари жамғирилмоқда. Пахта заводалари ва тайёрлов пунктлари ходимлари мавсумга қандай тайёргарлик кўришяпти?

Ҳозир «Ўзхлопопром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси таркибиде 110 та пахта заводи мавжуд. Уларнинг ҳаммаси бултурги ҳосилнинг қайта ишлаб бўлиш ва ишлаб чиқариш цехлари ҳамда жиҳозларни жадал таъмирламоқда. 20 августга қадар 31 завод янги ҳосилни қабул қилишга тўла таяр бўлди, 24 корхона эса тўлиқ шай бўлиш арафасида. Корхоналарни таъмирлаш жараёнида икки мингдан зиёд технологик ва ёрдамчи жиҳозлар алмаштирилди ёки қўшимча равишда, шу жумладан 12 миллион сўмлик мингта янги механизм ўрнатилди. Пахта хом ашёсини тозалайдиган, гарамларни бузадиган, ҳаво тозалайдиган механизмлар ва транспортёрлар шулар жумласидан. Бундан ташқари

ишлаши учун зарур бўлган ёқилғи таъминоти ҳам чатоқ. Масалан, фонд бўйича белгиланган 35,3 минг тонна керосиндан атиги 14,2 минг тоннасини, 18,5 минг тонна печ ёқилғисидан 6,6 минг тоннасини, 14 минг тонна дизель ёнгилғисини 8,8 минг тоннасини олганмиз, холос. Айни пайтда янги ҳосил пахтасининг қабул қилиниши, сифатли қайта ишланишини таъминлаш мақсадида «Ўзхлопопром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси, вилоят тадбирлари муваффақиятли амалга ошириш учун тасирчан чоралар кўраётганлар.

Ишмизнинг муваффақияти кўп жиҳатдан бизга зарур жиҳозлар ва эҳтиёт қисмларнинг ўз вақтида етказиб берилишига боғлиқ. Афсуски, пахта тозалаш техникасини етказиб берадиган «Ўзбекхлопокомаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бизнинг эҳтиёжларимизни қондира олмапти. Энг ачинарлиси, бирлашма ишлаб чиқарётган биюмларнинг сифати ниҳоятда ноқор. Давлат комиссияси томонидан қабул қилинган ва кўпалаб ишлаб чиқаришга тавсия этилган янги машиналарни ўзлаштириш мuddатлари барбод бўлапти.

Биз нафақат «оқ олтин» мавсумига, балки канопо уришга ҳам жиддий тайёргарлик кўраётимиз. Бирлашмамиз таркибидеги канопо қайта ишлаш корхоналари ўз қувватларини маромига етказмоқдалар. Луб санаоти Тошкент вилоятида жойлашган канопо дастлабки қайта ишлайдиган олти заводи, иккита йнгирув-тўқув фабрикаси эга.

Жорий йил топиригига кўра лубкорлик хўжаликларини 120 минг тонна мақсулот етиштиришлари лозим. Бу хом ашёни қабул қилиш учун 180 дан зиёд майдонча, тахминан 90 та лентали транспортёр шайланди, 11 та автотомобиль, 15 та лаборатория тарозилари, текшириб кўрилди. Хом ашё базаларида электр жиҳозларидан авариялар фойдаланиш, ёнгиндан муҳофиза қилиш чораларини пухталаштириш тадбирлари амалга оширилляпти. Тошкент вилояти «Лубпром» бирлашмаси билан вилоят деҳқончилик-саноат уюшмаси канопои ўз вақтида сифатли йнгиштириб олишга бағъишган мутахассислар ўқувни ташкил этдилар. Унда агрономлар, лубкорлик хўжаликларининг хом ашё топирувчилари, луб заводалари тайёрлов бўлимининг ходимлари иштирок этдилар.

Р. НУРИДИНОВ, «Ўзхлопопром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси ишлаб чиқариш техника бўлими бош-лиги.

Буна райондаги «Партия XIX съезди» жамоа хўжалиги механизаторлари йнгим-терим мавсумини пухта тарадуд қилган ҳолда кўтиб олмоқдалар. 30 та пахта териш машинаси бекану-кўст шайланди. Хўжалик зарушоналари бу йил эл хирмонига 2.760 тонна оқ олтин армуғон этаклар. Унинг асосий қисми пулат этаклардан бўшатилади.

СУРАТДА баш муҳандис Ҳайитов Душамбоев, Ашуралӣ Йўлдошев, Аҳмад Душамбоев, Шокирвали Йўлдошев. В. ТУРАЕВ олган сурат.

Ўз ишга сиқидилдан ёндашгани қонун қилиб олган уста Шамил Расуллов 5-разрядли дурадигор. Бу касбини эгаллаганига 20 йилдан ошди. Шу вақт ичда у хизмат қилаётган «Галташкентстрой»нинг 4-трестига қарашли СУ-18 курувчилари ўнлаб биноларни ўз эгаларига топширдилар. Комплекс бригада аъзолари бўлганлик, дурадорлик каби кўп-ла ишларни амалга оширадилар. Қурилиш ашёлари тақийл ҳозирги вақтда улардан тежамкорлик билан фойдаланиш муваффақиятининг бош омилдир. Ш. Расуллов эса бу ишларда ўз шогирдларига маслаҳатлари, кўрсатмалари билан кўмаклашмоқда.

Маъмур НАЗАР. А. ХАЛИЛОВ олган сурат.

ҲАМ ИЧКИ, ҲАМ ТАШҚИ БОЗОРНИ КЎЗЛАБ

Самарқанд «Электробит» ишлаб чиқариш «Сино» деб аталган янги холодильник-лаш ишлаб чиқара бошладилар. Бу холодильник ўзининг ўтмишдоши «Снежинка»дан техникавий-иқтисодий кўрсаткичлари яхшироқ, ташқи кўринишининг чиройлилиги билан ажралаб туради.

Бу холодильникларга ички бозорларга эмас, хоржий мамлакатларда ҳам талаб кета. Ҳозир бирлашма ишлаб чиқарётган бутун мақсулот-

нинг тўртдан бир қисми Хитойга, Осиёдаги бошқа мамлакатларга юборилмоқда. Шундай бўлса-да мазкур холодильниклар гарбадга етакчи фирмалар билан унчалик рақиблик қила олмайдилар. Шу сабабли самарқандликлар йил охиригача сифат жиҳатдан янги андоздаги ички камерали холодильникни қонвейерга қўядилар. У автоматлар билан жиҳозланади, натижада иш режими аниқ тартибга келтириб турилади.

АЛОҚА ЁРДАМ БЕРДИ

Сирдарё вилоят электр тармоқлари корхонасида диспетчерлик ишлари, ишлаб чиқариш техникавий йомушлар ва ҳисоблаш ишлари жууда ҳам соддалаштирилди. Бу ёрда жорий этилган компьютер тизими ёрдамида ҳаёт оддий нотиб ҳам зарур ахборот олиши мумкин.

Ташқи техникани режадаги жамғармалардан ташқари олишга муваффақ бўлишди. Бунда Сирдарё энергетикарий энергетика усулчилари ишлаб чиқарувчилар, мақсулот етказиб беришни бошқа ташкилотлар билан ўрнатган бевосита алоқалар ёрдам берди. Корхона ўзининг бевосита алоқалари тўғрисида бешта трансформатор кичик станциясини ҳам олди ва уни ўз кучи билан ўрнатди.

Сирдарёликлар конверсиядан ҳам фойдаланиб қолишди. Улар мудоффа заводаларининг бири билан алоқа боғлаб, марказий диспетчерлик пунктига ўрнатилган кичик станцияси бўлган «фавқулодда ҳолис» тўғрисида хабар берадиган янги системани сотиб олиш учун 700 минг сўм пул сарфлядилар. У келеси йилда ўрнатиб билинади.

ЎЗАГА мухбири.

Ўзбекистон Компартияси Марказий назорат комиссияси раёсатининг навбатдаги мажлисида Наманган вилоят партия ташкилоти ижроия ва назорат органларининг қишлоқ аҳолиси ижтимоий ҳишлоқчилигини таъминлаш борасида республика Компартияси Ҳаракат дастурини баъжаришга доир иш таърибаси кўриб чиқилди. Вилоят партия комитетининг иккинчи котиби М. М. Расуллов ва вилоят партия ташкилоти назорат комиссиясининг раиси Б. А. Аҳадов ахборот бердилар.

Қабул қилинган қарорда вилоят, район комитетлари бозор муносабатларига ўтиш шароитларида меҳнатқашлар олдига турган эл зарур ва зифаларни ҳал этишга қаратилган муайян ташкилий ва сиёсий ишларни олиб бораётганлиги таъкидланди. Партия ташкилотлари ташаббуси билан қишлоқ меҳнат жамоаларида ишлаётганларни ижтимоий ҳишлоқ қилиш дастури ишлаб чиқилган ва у амалга оширилмоқда. Дастурда, биринчи навбатда мавжуд ички имкониятлардан фойдаланиш назарда тутилган. Жамоат қишлоқ ички ишлари самардорлигини ошириш мақсадида ижтимоий муносабатларда ҳамда совхозларнинг фойдасини қўлайтириш ҳисобидан ишлаб чиқариш соҳасида банд бўлган кишиларнинг иш ҳақи бу ерда кейинги уч йил ичда 1,8 баравар орди ва йилга ўрта ҳисобда салкам 3 минг сўмга етди. Шу йилда ичда 200 мингдан ортиқ оила яқин қартибда уй-жойлар қуриш учун ер участкалари олди, колхозлар ва совхозлар шахсий хўжаликларини ривожлантириш учун қишлоқ аҳлига 70 минг бош қорамол ва қўй, эчки, 1,3 миллионга парранда, 106 минг тонадан ортиқ хашак ва омикта ем сотди. Республика Президентининг фармонида мувофиқ 90 минг оила хўжалик омуорларидан белгиланган тартибда бундай олди.

Кўпгина посёлкалар ва қишлоқларда корхоналар ва хўжаликлар, маҳаллий советларнинг коммунист раҳбарлари ташаббусига кўра ёрдамчи хўжаликлар тузилди. Кичик корхоналар қурилди. Моллар ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш борасидаги ҳунармандчилик соҳаси ривожлантирилмоқда. Бу эса илгари ишламайдиган 45 мингдан ортиқ кишини фаол меҳнат фойдалигига жалб этиш имконини берди.

Вилоят барча районларда меҳнат биржалари очилди, улар одамларни ишга жойлаштириш билан яқинда иш уюштурувчиларнинг таъбирлов ташкилотлари 6,5 минг нафар уй беклари билан бу йил 80 минг тонна мевасабавот ва чорвачилик мақсулотлари етиштириш ҳамда уларни сотиш юзасидан шартномалар тузишди. Бу мақсулотларнинг ҳаммаси шахсий ёрдамчи хўжаликларда етиштирилди.

Вилоят партия ташкилотлари Ўзбекистон Компартиясининг Ҳаракат дастурига мувофиқ ҳақ депутатлари советларига, меҳнат жамоаларининг жамоатчилик асосидан тузилмаган таянган ҳолда қишлоқни ижтимоий қайта қуриш юзасидан сўбатқоламлик билан иш олиб бораётганлар ва унга коммунист-меҳнатқашлар ва иш сафарбар этишмоқда. Р. С. Солиқни сақлаш, ҳақ таълими моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, қишлоқлар ҳамда посёлкаларнинг таъмирлаш ва сув билан таъминлаш борасида белгиланган вазифарлар баъжарилмоқда.

Айни вақтда раёсат мажлисида қишлоқ аҳолисини ижтимоий жиҳатдан таъминлаш ишдаги мавжуд камчиликлар ва хатолар ҳам кўрсатиб ўтилди. Айрим минтақалар ва хўжаликларда меҳнатта лаёқатли фуқароларни иш билан банд қилиш даражаси паст бўлиб қолаётганига қарамай, партия комитетлари ҳамда ташкилотлари орқали маҳаллий советлар ва хўжалик органлари, фаолиятини мувофиқлаштириш, коммунистларни янги иш ўринларини вужудга келтиришга сафарбар этиш борасидаги имкониятлардан ҳали ҳам етарли фойдаланмаптилар. Ўзбекистон Республикаси «Андрей» Наманган ва Фарғона вилоятлари аҳолисини иш билан кўпроқ таъминлаш учун шароит яратиш юзасидан шойлиқ тадбирлар тўғрисидаги 1989 йил 20 ноябрь қарорига мувофиқ меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш

қўзда тутилган. Ишлаб чиқариш корхоналари қурилиши суст олиб борилмоқда. Задар, Тўрақўрғон районларида қоғоз ва совхозларнинг ёрдамчиси хўжаликларига бошқаларга нисбатан 2 — 3 баравар кам одам жалб этилган.

Поп районидеги 14 та хўжаликнинг атиги 4 та қишлоқ хўжалик мақсулотларини қайта ишлаш йўлга қўйилган. Уйчи районидеги Калинин номи, «Қизил работ» совхозларининг, Охунбобоев номи, «Ленин йўли» ва «Комсомол» колхозларининг коммунист раҳбарлари яқин тартибда уй-жой қураётган ишчилар ҳамда колхозчиларга бинокорлик материаллари сотиб олишда ёрдам бериш учун унча қайғурмаптилар.

Бир қанча жойларда чакана нархлар ислохоти муносабати билан ходимларга компенсациялар тўлаш борасида назоратсизликка йўл қўйилмоқда. Чунотчи, Нори районидеги «СССР 50 йиллиги», «Ленин йўли» колхозларида, Қосоний районидеги «Бухоро» совхозида август ойи бошларида 400 дан кўпроқ оила апрель-июнь ойлари учун компенсация олмаган. Туланмаган компенсация 126 минг сўмни ташкил этади. Кўпгина хўжаликларда компенсация белгиланган миқдордан кам туланмоқда.

Марказий назорат комиссияси раёсатининг мажлисида республика Президентининг қишлоқ аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳишлоқ қилишга қаратилган фармонларини рўбга чиқариш ишларда коммунист раҳбарларнинг телса тебрасмаслиги, партия комитетлари ва ташкилотларининг рўй бераётган мавжуд камчиликларга ўз вақтида аҳамият бермаслиги вилоят партия ташкилотининг обрўси ошишига қўмақлашмаслиги таъкидланди.

Марказий назорат комиссияси раёсати жойларда Ўзбекистон Компартияси Ҳаракат дастурини рўбга чиқариш борасида аҳоли устидан доимий ва амалий партиявий назорат йўлига вилоят партия ташкилотининг коммунист раҳбарларининг эътиборини қаратди. М. М. Расуллов ва Б. А. Аҳадов ўртолқларнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий назорат комиссиясининг ўтганга текшириш натижалари вилоят партия комитети бюроси билан вилоят партия ташкилотининг назорат комиссиясини раёсатининг қўшма мажлисида кўриб чиқилганлиги тўғрисидаги гапларини ахборот учун қабул қилди. Партия ташкилотлари, партия

комитетлари, совет ҳамда хўжалик идоралари коммунист раҳбарларининг қишлоқ меҳнатқашларининг биринчи галдаги вазифарларини ҳал этишдаги мавқени ҳамда маъсулиятини оширишга қаратилган қўшимча тадбирлар белгиланган ва амалга оширилмоқда. Ижтимоий адолат бўлишини юзасидан аниқланган барча фактлар бўйича айдорларга нисбатан қаттиқ партиявий таъсир чоралари қурилади. Вилоят партия комитетига, ҳақ депутатлари вилоят советининг коммунист раҳбарларига:

— мақсулот, ҳақ истреб-моли молларни ишлаб чиқаришни қўлайтириш ҳамда аҳолининг иш билан бандлигини ошириш таъминлайдиган корхоналар қурилишини тезлаштириш борасида Ўзбекистон ССР Вазирлар кеңашини 1989 йил 20 ноябрь қарори қандай баъжарилмаётганини назорат остига олиш;

— республика Қишлоқ хўжалик вазирилиги билан биргаликда хўжаликларнинг ходимларига давлат идораларининг қарорларига қатъий риоя этган ҳолда компенсация тўлаш масаласини ҳал қилиш тақийл этилди.

Аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳишлоқ қилиш, шу жумладан, белгиланган қўйилган озиқ-овқат мақсулотлари, енгил автомобиллар, уй-жойлар, бинокорлик материаллари турғи тақсимлашини таъмирлаш масалалари юзасидан олиб бораётган ишлар ошқора бўлиши учун ҳар томонлама гамҳўрлик қўрсатиш, айбдорларга нисбатан қатъий чоралар қуриш, бундай фактларни кенг ошқор қилиш тавсия этилди.

Марказий назорат комиссиясининг раёсати Ўзбекистон Компартияси раёсати «Ҳишлоқ вилоятнинг» Пахтакор районидеги ижтимоий адолат принципларига риоя этиш устидан партиявий назоратнинг аҳоли тўғрисидаги қарор қандай баъжарилмаётганини таъкидлади. Илгари топирилгандек, бу қарор вилоят партия комитети бюроси билан вилоят партия ташкилотининг назорат комиссиясини раёсатининг қўшма мажлисида — муҳокама қилинди. Муҳокамада мақкур масалаларда рўй берган бузилишларга, ижтимоий адолат принципларига риоя этиш юзасидан тартиб ўрнатиш борасидан партия ва совет идоралари, жамоат ташкилотларининг коммунист раҳбарлари ишдаги камчиликларга қатъий баҳо берилди. Пахтакор район партия комитетининг бюроси ижтимоий адолат принципларини бузганлиги учун КПСС аъзолари — район ижроия комитетининг раиси Э. Носиров ва шаҳар ижроия комитетининг раиси Э. Усмоновни партиявий жавобгарликка торганлиги маълумот учун қабул қилинди. Шаҳар ва район партия комитетларининг биринчи котибларига, вилоят ташкилотларининг коммунист раҳбарларига Ўзбекистон Компартияси Ҳаракат дастурини баъжариш юзасидан аниқ топириқлар берилди. Коммунист раҳбарларнинг ижтимоий масалаларни ҳал этиш борасидаги ҳисоботларини амалий равишда мунтазам эшитиб туриш зарур деб топилди.

Марказий назорат комиссияси раёсатининг мажлисида маҳаллий партия органларининг қарорларига коммунистлар томонидан тушган шикоятлар, шунингдек, партия ички турмушига доир бошқа масалалар кўриб чиқилди.

ЖУМҲУРИЯТ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЭЪТИБОРИГА

БЎЗЧИ БЕЛБОҚҚА ЁЛЧИЙДИМИ?

Элининг шундай ҳикмати бор: «Хон гапирса хонини мақул, бек гапирса бекини». Менинг мулоқазатларим шунга ййманган, азиз ўқувчи. Фақатгина кўп йиллик дарларим, касбининг сир-асрорларини тўғрисида бафурда дил ёрғим келди, холос.

Транспорт ҳайдовчиси зиммасидан маъсулиятини била-дизим у юки, одамларни белгиланган манзилга элди-чи, ўз уйига ҳориб-чарчаб пайда қайтди. Диферинининг 40-46 дақиқадиган иссирида, 25-30 дақиқа соғунада КРАЗ-256 маркали автотомобилни юк ортчи пайтдаги кўчиш ёки мотори ҳайдовчининг ёнига жойлашган автотомобини бошқаришнинг ҳамма ҳам тасавур эвазасига кетди! Автотомобил ҳар он беклардаги дилхираланишга шерик бўлади. Ўзининг шаҳару қишлоқларини ўзини хос бўлган йўлларнинг носозлиги, экология муаммолари, пассажир транспортидеги тақийллик, урйиқит. Патчица бўлмаганлигидан ҳисоб-китоб ташвиш... Буларнинг ҳаммаси уни ҳажжон-лантйрида, асабийлаштириди. Устига-устак тўхташсиз шовқини, сифатсиз ёнгилдан чиқётган ачимсиз ҳид (анифқор тасавури элинингиз учун 1 тонна бензин этишига, ҳавога 203 килограмм, соларқадан эса 206 килограмм захарли газ чиқаришни эсплат-қочимчан) кўнгилни беҳузур қилади. Шаҳар ичдаги саноқсиз чоррақаларда 1-2 дақиқадан туриб қолиб, захарли газ ютишини айтмайсанми?

Кабинадаги иссиқлик, меҳнат ва дам олиш режимиининг но-мукамаллиги улар саломат-лигини каламушдай кемирди. Бу эса ҳайдовчиларнинг касби талаб этадиган юксак даража-

даги руҳий тайёргарлигига, ҳаётдаги салбий таъсир этакди. Касбиниз ҳисобларини ўрнатган тадиқотчилар уни учувчи меҳнатига қийнашди. «Икарус — 280» автотомобилига 200 адарс бу бир неча тонна юк ортчи мумкин. Бу эса «Як-40» ёки «АН-24» самолётларига ортладиган юкдан тўрт марта кўп. Бизда ҳар йили мамлакат бўйича 80 миллион пассажир ташилар экан, бу эса ҳаво ва темир йил транспортда ташиллаётганлар сонидан 9 марта ортиқдир.

Ана шундай самарали иш мумкин баҳоланса қоши эди. Йўқ. Ундай бўлмапти. Мен юкорда транспортчилик бошқар-лигини манзилга элиб, ўз эса унга етказиб беришнинг айт-ди. Рақамларни тинга кирита қо-лайлик, Вилоятнинг автотомоб-илларида СССР Солиқни сақлаш вазирилгининг тавсисига кўра ҳайдовчилик ман этилган бў-лишига қарамай ишлаётган ҳай-довчиларнинг 303 нафари мах-сус диспансер ҳисобидега туради. Шундан ўтган вақт ичда 189 киши нафақа ёшига етмай, касаллик тўғрисида пенсияга чиқди. Энг ачинарлиси шунде-ки, улар 30 дан 50 ёшгача бўлган кишилар. 1981-1990 йил-лар ичда пенсия ёшига етол-май 200 киши, шу жумладан 10 нафари йўл ҳидовчилари оқи-батда вафот этди.

Ўзбекистон ССР Вазирлар кеңашини 1990 йил 4 октябрда 325-сонли қарор қабул қилди. Бу ҳужжат шаҳар автотомобил ва электротранспорти ҳайдов-чиларининг нафақага чиқиш имтиёзлари ҳақида. Унда 55 ёшга етган, 25 йил (шундан 15 йили шаҳар транспортда) иш-лаган шахсларга енгиллик на-

зарда тутилган. Аммо ҳайдов-чиларнинг шаҳар ичда қонча вақт ишлаганининг аниқ ҳисоб-китоби йўқ-ку. Бирлашма бў-лишга биттагина ҳайдовчи пен-сияга чиққанлигига сабаб қе-рордаги шу чигаллик эмасми-кин!

Мен бу масалалар ҳақида СССР халқ депутатларининг II съезди минбарига, ўртоқ М. С. Горбачёвга телеграмма юбор-дим. СССР халқ депутати Н. Агапова билан телефон орқали гаплашдим. Ахир, нафақа су-ва, ҳоли йўл ҳамда қишлоқ хўжалик ходимлари учун бир-дай белгиланган-у автотомобил ҳайдовчиларига берона кўз би-лан қараган. Бирлашмамнинг бир кунли режиси 228 минг сўмни ташкил этади. Ило-би-ло улар бу ишчи қишлоқийли-лар. Лекин нима бўлганда ҳам адолат бўлиш керак-да. Яқин-да республиканин автотомобил-чиларининг 70 йиллиги нишон-ланади. Шу кун касб баърам-и сифатида катта тантана билан ишониланса жуда соз бўларди. Ҳаёт, қолверсоқ, иш таърибаси шунки кўрсатмоқдаки, 25 йил ва-ундан ортиқ ишлаган, 50 ёшга етиб-етмаган ҳайдовчиларда кў-ра ва эшитиш сезгиларининг фаоллиги бутунлай пасайиб-ке-тади. Улар эрта кундан толи-ки, қуватдан айрилиб, касал-ликни дучор бўлмоқдалар. Ак-сарият ҳаммасибуларнинг нафа-қа ёшига етмай, нафи бурса бир-ники йил нафақахўрлик-қилиб, тезда дундан кўз ю-моқдалар. Шунинг учун ҳам-мен «СССРда гражданиларнинг пенсия таъминоти тўғрисидаги СССР қонун (афсуски, уни муҳокама этиш чоғида фикр-ларимиз нисбатан олинмайдига-у) ўзлаштириш киритиш зарур деб-билиман. Унинг бошқа турдаги

белгилаб қўйилган имтиёзлари автотомобилчиларга ҳам таъкид этили-ши жоиз. Жумладан ҳайдовчи-лар, автотомобил ремонтчи би-лан банд бўлган ишчилар, шу жумладан автотомобил ювчи-лар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга нафақа бел-гилашда эркаклар 55 ёшда, шу-сонда 25 йилдан кам ишла-маган, жумладан 12,6 йил ҳай-довчилик стажига эга бўлиши, айёллар эса 50 ёшда, умумий-гап гаплашдим. Ахир, нафақа су-ва, ҳоли йўл ҳамда қишлоқ хўжалик ходимлари учун бир-дай белгиланган-у автотомобил ҳайдовчиларига берона кўз би-лан қараган. Бирлашмамнинг бир кунли режиси 228 минг сўмни ташкил этади. Ило-би-ло улар бу ишчи қишлоқийли-лар. Лекин нима бўлганда ҳам адолат бўлиш керак-да. Яқин-да республиканин автотомобил-чиларининг 70 йиллиги нишон-ланади. Шу кун касб баърам-и сифатида катта тантана билан ишониланса жуда соз бўларди. Ҳаёт, қолверсоқ, иш таърибаси шунки кўрсатмоқдаки, 25 йил ва-ундан ортиқ ишлаган, 50 ёшга етиб-етмаган ҳайдовчиларда кў-ра ва эшитиш сезгиларининг фаоллиги бутунлай пасайиб-ке-тади. Улар эрта кундан толи-ки, қуватдан айрилиб, касал-ликни дучор бўлмоқдалар. Ак-сарият ҳаммасибуларнинг нафа-қа ёшига етмай, нафи бурса бир-ники йил нафақахўрлик-қилиб, тезда дундан кўз ю-моқдалар. Шунинг учун ҳам-мен «СССРда гражданиларнинг пенсия таъминоти тўғрисидаги СССР қонун (афсуски, уни муҳокама этиш чоғида фикр-ларимиз нисбатан олинмайдига-у) ўзлаштириш киритиш зарур деб-билиман. Унинг бошқа турдаги

СССРДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ХОРИЖДА БИЛДИРИЛАЁТГАН ФИКРЛАР

● НЬЮ-ЙОРК. «Мен муштарак манфаатлари ва муштарак муаммолари бўл-ган, биргаликдаги армисез гузилмалари бўлган жумҳу-риятларнинг эркин конфедер-ациясини ёки уюшмасида қўшма Штатларнинг элчи-сини бўлмади». Америка қўшма Штатларининг СССР-да янги элчиси Роберт Страус Совет Иттифоқининг келажакни шундай тасав-ури қилмоқда. У Америка Си-Эн-Эл телекомпанияси мухбири билан суҳбатла-ши, СССРдаги ички сиёсий аҳволга баҳо берди. Совет-Америка муносабатларининг келажакни тўғрисида ўз фик-рини билдирди.

Москвадаги Америка эл-чихонасининг раҳбари эл-чиси сиёсий ва иқтисодий вазиятда «Президент Гор-бачёв билан Президент Ель-цин билан биргаликда ишлаш зарурлигини тушунмоқда», деб таъкидлади. «Улар ўр-тасида яхши муносабатлар ўрнатилди», — деди у. — Улар кўп соҳаларда ҳамжи-ҳатликка эришмоқдалар ва ҳар-қай масалалар юзасидан

фикрлари турғи келмасли-гини билдилар. Ҳозир энг му-ҳими улар бир-бирини қўллаб-қувватламоқда». М. С. Горбачёв билан Б. Н. Ель-цин, дея сўзида давом эт-ди. Америка элчиси, «Ўзига ҳос конфедерация тузиш ва мамлакат ривожининг ана шу машаққатли даврида ўтиш ҳуқуқини ташкил этиш зарурлигини тушун-моқдалар».

Р. Страус қўшма Штат-лар Совет Иттифоқининг ич-ки ишларига аралашмасли-ги кераклигини унқитди. «Республикалар ва мамла-кат халқи ўз йўлини ўзи та-лаб олиши керак, рес-публикаларни, мамлакат халқини биз яхши биламиз», — деди у. Биз фақат уш-бу мамлакатда демократик принципларни қарор топ-тиришда кўмаклашганимиз ке-рак, деб таъкидлади элчи.

Ғарб мамлакатларининг Совет Иттифоқига ёрдами тўғрисида гапирар экан, Р. Страус бундай ёрдам ҳо-зир жуда муҳтож бўлган у-ндан самарали фойдалана оладиган тармоқлар ҳамда

корхоналарга бевосита бери-лиш лозимлигини қайт эт-ди. «Бизнинг асосий вази-фаримиз, — деб таъкидлади АҚШнинг СССРдаги элчи-си, — маълумлар наф қи-ришни муволажаллаб даврига сарфлаш лозимлигини аниқ-лаб олдирди». У август ойининг охирида Совет Ит-тифоқига қисқа мuddатли сафари чоғида қўллаб қо-сет ишбилармонлари билан учрашганини, шунингдек СССРда бизнес билан шу-ғулланишни хоҳлаётган Американидаги етакчи компа-нияларнинг раҳбарлари билан суҳбатлашганини айт-ди. «Биз уларга ҳақиқий бозор иқтисодини вужуд-га келтиришда ёрдам бери-шимиз даркор», деди Р. Страус.

● СОФИЯ. Болгарияда-ги демократик кучлар итти-фоқига кирган бир қанча оппозициячи партиялар ва-унинг йўлига амал қилувчи маҳаллий мабуот «Болга-рия социалистик партияси-ни СССРда 19-21 август-кунлари рўй берган тўнта-риш ташаббускорлари би-лан алоқадорлиқда» аиб-

лаган эди. Болгария соци-алистларининг раҳбари Алек-сандр Лилев буни рад эт-ди. Бундай гаплар, деди у, журналистлар билан учра-шулда, «социалистларга қарши мафкуравий жиҳат-дан қаттиқ ҳужум қилиш-дан» бошқа нарса эмас. Аф-суски, бундай бўхтолар мамлакат асосий сиёсий қумраларини Буюк халқ маж-лиси билан маъмурият ма-ҳаллий органларига 13 ок-тябрь кунини ўтказилган му-лжалланган саяловга тайёргарлик даврида қили-нди.

ТАСС мухбирининг пар-тия олий раҳбарини тақ-қид қилишини муносабати билан унинг тутган йўли тўғрисидаги

ҚОРАҚАЛПОГИСТОН УЧУН ЯНГИ ДАРСЛИКЛАР

Қорақалпоғистон «Билим» нашриёти янги ўқув йили бошланғичча чиқариши режалаштирган дарсликларни ўз вақтида нашр этди. Улар Қорақалпоғистон мактаблари ва ўрта махсус ўқув юртлири ҳамда республика олий ўқув юртлири учун 42 номда турли дарсликларни босмадан чиқаришди.

Шундай қилиб, ўқув-методик адабиётлар, ўқувчи ёшлар учун турли қўлланмалар чиқаришга иттифоқда янги нашриётни ташкил этган ва кенгайтириш мақсадга мувофиқ эканлиги амалда исботланди. Мазкур нашриётни тузиш теварағида озмунча баҳолар бўлди дейсизми! Энди илгари шундай фаолият билан шуғулланган «Қорақалпоғистон» нашриёти ниҳоят ёз ойларда тўхтамасдан ишлаш, кўп йўналишдаги китобларни, биринчи навбатда бадиий адабиётларни нашрга тайёрлаш билан шуғулланиш имконига эга бўлди.

ДЎҚОНГА... Ўқиш учун

Тахиятош савдо-иқтисод техникуми... спорт моллари дўқонини сотиб олди. Ана шу дўқон мазкур ўқув юрти талабаларининг амалий машғулотлар ўтказишда жойига эллади. Бу ерда ўз модага базасини яратиб ҳамда талабаларни ишлаб чиқариш амалий машғулотларини уюштириш муаммоларини ана шундай ҳал қилди.

Дўқоннинг ёнида кўпчиликнинг кўз ўнгига янги ўқув-ишлаб чиқариш комбинати қад кўтармоқда. Бу ерда юқори курс ўқувчилари амалий машғулотларда қатнашадилар, ўқув юртида олган билимлари ва кўникмаларини амалда синовдан ўтказиш учун яхши имкониятга эга бўладилар.

[ЎТАГ музбири]

ДЕҲҚОНЧИЛИК-САНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

БИНОКОРЛАР НИМА УЧУН ХОТИРЖАМ

Мамлакатимизда рўй берган ҳозирги иқтисодий вазиятда бу жуда ҳам учрайдиган ҳодиса бўлди: «Сурхонводстрой» бирлашмасида ҳодимларнинг маоши кўпайибгина қолмай, ижтимоий дастурларга, моддий рағбатлантиришга ажратилган маблағ ҳам кўпайди. Шундай қилиб, бирлашма меҳнаткашлари ўз келажакларидан хотиржамдилар.

Бундай барқарорликнинг бир неча сабаби бор. Бинокорларнинг юксак маҳорати, бирлашма ўзгалик ҳисобига ўтиши билан пайдо бўлган иқтисодий омилларнинг ишга тушиши ана шунларнинг энг муҳимларидир. Материал етказиб беришнинг ҳамда вилотдаги турли ҳужаликлар ва корхоналардаги буюртмачилар билан ўрнатилган мустақам алоқалар ҳам бундан ҳам аҳамиятга эга эмас. Ҳозир ҳам улар турли мелнорачи ишларидан ташқари Гагарин дон маҳсулотлари комбинатини мўлжалланган жадвалдан ўзб таъмирлашмоқдалар. Таъмирлаш ишлари тугаланиши билан корхона қуввати анча ошадди, вилот аҳолиси ун ва

бошқа маҳсулотлар билан яхшироқ таъминланади.

«ОҚ УЛТИ» МАВСУМИ БОШЛАНДИ

Сурхондарёда пахта тайёрлаш мавсуми бошланди. Ангор ва Наркўрғон тайёрлов пунктларига янги ҳосилнинг дастлабки тонналари келтирилди. Ҳозирча бу ерда қўлда терилган энг олий сифатли нингча толали пахта навлари олиб келинмоқда. Бу йил қўз фаслида вилотдаги 44 та тайёрлов пункти ҳосилни қабул қилиб олади. Уларнинг қуввати режалаштирилган 430 минг тонна хом ашёни қабул қилиш ва сақлашга на эмас, колхозлар ва совхозларда қўшмачи тарзда териб олиш мўлжалланаётган пахтага ҳам етди.

Мавсумга қийин шароитда тайёрларлик қўрилди. Техниканинг эҳтиёт қисмлари, бошқа кўпгина нарсалар еттишмасди. Ҳозир, масалан, ёгин-сочилли кўнларда пахта ниҳонини қўриқиб олиш зарур бўлган эски презентларни ямаб-ясамоқда. Шундай бўлсада тайёрловчилар барча зарур нарсаларни олишга умид боғламоқдалар.

ЯШИКЛАР ЎРНИГА ПЛЕНКА

Анджон консерва завоидида консервларни иссиқлик сақлайдиган пленкага ўрочи автомат линия ишга туширилди. Уни Венгриядан сотиб олинган, лекин завод мутахассислари бу чет элдан келтирилган техникани мустақил ўрнатдилар. Бу иш белгиланган муддатдан икки баравар тез бажарилиди. Энди линия ҳар соатда 5 минг донага яқин банкини пленкага ўраши мумкин. Бу ишни эса атиги беш киши бажаради.

Авалли усулга нисбатан бу жараён кўпгина афзалликларга эга. Аввало тақчил яшикларни топиша, уларни ремонт қилишга зарурат қолмади. Бундан ташқари пленкага ўралган маҳсулотни ташши кулай, транспортга бундай маҳсулотни қўллаб жойлаштириш мумкин. Айна вақтда шунга банклар синмайди ва тозаланича қолавереди.

Энди консервалар яна бир янгиликни — этикеткалар ёпиштирадиган автомат линияни ишга тушириш учун ҳозирлик қўришмоқда.

ТЕРИМГА ШАЙ

Риштон пахтакорлари Фаргона вилотига биринчи

булиб ғўза баргини тўкишга киришдилар. Бу айни вақтда пахта терими бошланганидан дарак бергандек бўлди. Куйбишев номли колхозда техника ремонтини муддатда тугалладилар — 14 та пахта териш машинаси, кўрак териш кўсақ чувши машиналари, аравали ва юк тракторлари ишга шай қилиб қўйилди.

Бу йил ҳўжалик 1300 гектардан кўпроқ ерда пахта етиштирди. Хом ашёнинг катта қисмини — 1600 тоннага яқинини машиналарда териб олишни режалаштиришмоқда. Бунинг учун мавсум арасида механизациялашган отрядларни анча кучайтирдилар — тўртта янги агрегат сотиб олдилар. Энди ҳамма гап механик ҳайдовчиларда қолди. Дарвоқе, уларнинг ҳаммаси катта иш тақрибасига эга, ўтган йили ҳар бир механизатор ўз машинаси бункеридан камда ўз тонна хом ашё тўккан эди. Бу мавсумда ана шу натижа-ни янада яхшилашни мўлжаллашмоқда.

[ЎТАГ].

МАРГИЛОН ФАРЗАНДИ

Марғилон фарзандлари ҳамда суз кетганда ўзбек халқининг дарғаси, умри боқий Юсуфжон қизик Шакаржонов ва уларнинг сафдошлари Охунжон қизик, Сулаймон қори ва номи элга танилган бир қатор суз усталарининг ичак-узди аскиялари, латифалари сизни беҳитибёр тебратиб юборади, кўнглингиздан ноғора бир кулги отилиб чиқиб, вужудингиз энгил торганини сезмай қоласиз.

Юсуфжон қизик ҳақида қалам юритганимизда бу улғур зотининг фарзандлари, кулгу усталари Зайнобиддин ва Мадамжон акаларини эслаш ҳам қарз, ҳам фарз. Бу икки устозда оталарининг эзидан қориларингиз, фақат саҳнада эмас, ҳаётимиздаги фаолиятлари кулги шинавандаларини хушнуд этмоқда. Яна Марғилон ҳақида суз кетганда Зайнобиддин аканинг тўғича шогирдларидан бири Мамасидик Ширяев ҳақида сузламай илоҳий кўк. Мамасидик қизик Ширяевнинг исмининг устози Зайнобиддин ака ва ҳамкасб дўстларини сал қисқартириб: «Бўйингиз узун бўлганига яраша номингиз сал қисқа бўлсини Сидик қизик деб ҳам аташди. У ҳам устозининг қангича рози бўлади. Чунки қизикни устоз номдан кўра кулгу азизроқ. Шу маънода бир хотира эсим-рак тушади. Мен Мамасидик ака билан яқиндан танишим, бир маҳаллада ўсганимиз. Бир мактабда ўқиганимиз. У кишининг биш улғурроқ. Бир куни мактабда юқори синф ўқувчиларини футбол ўйнашга элди. Биз кичик болалар завок билан уларнинг ўйинини томоша қилиб ўтирдик. Шунда тепадан тушган кўптонли бир бола олағи тепиш ўрнига оғбининг орқага кўтара берилиб, жон-жаҳди билан ўйнаётган болаларнинг жаҳли чиқди, битта шериги «Эшакка ўшаб, орқа оғбин билан теп-ма» деб гулдашди. Биз эш болалар қотиб қулдик. Сўнг ўйинчиларнинг ўзлари ҳам қўлиб юборишди. «Тўғри келиб қолгандан кейин, нима қилай?» деди Мамасидик ҳазил аралаш қилиб. Шундан сўнг икки томон ўйинчиларнинг жиддийлиги йўқолиб, ўйин су-сайиб, футболчилар кулгидан бўшашиб кетганди. Тақдирини қарангиз: бугун Мамасидик қизик биринчи лигига чиққан Фарғонанинг «Нефтчи» футбол бол командасида тасвирчи тренера. Яъни, ўйинчиларимизнинг ҳар ўйиндаги ҳаракатларини видеода суратга олиб, ўйиндан сўнгги мушоҳадага

ўз ҳиссасини қўшади. Бу расмий иш. Энг асосий иш эса, қизикчилик. Футбол ўйинидаги танлашуш вақтларида минг-минглаб ишчиболалар Мамасидик қизикнинг ичак-узди латифаларидан хушнуд бўлишади. «Нефтчи» командасининг биринчи лигига чиқшида Мамасидик қизикнинг ҳам муносиб ўрни борлигиндан кулги шинавандалари ҳам хушнуд бўлишади. «Унта туҳмунинг қуввати бор битта кулгу бўлса бўлар Балки семилли «Пахтакор» командаси сафига ҳам Мамасидик қизикка ўхшаган бир одами олиш зарур бўлар. Балки, Мамасидик қизикнинг ўзини тақлиф этиш маъқулдир...»

Бу тақлифга Сидик ака «Устозларингиз Эргаш Қаримов, Хусан Шарипов турганда менга йўл бўлсин» деб унамаган бўларди балки. Лекин бу ҳам ҳазил билан айтилган келтирилик. Унинг «Ота-болалар», «Лаганбардор», «Ҳар шингил...», «Зоотехник» каби бир қатор ўзи ижод этган ҳажвий асарлари жумҳуриятимизда телевидение, радиоси орқали кулгу шинавандаларига манзур бўлди. Зайнобиддин ака, Мадамжон ака, Ориф ака билан пахта далаларида, заводларда, фабрикаларда чиқиларини эса ҳақ қарсақлар билан кутиб олмақда.

Шу ўринда бир воқеани эслаб ўтишни лозим топдим: 1975 ёки 76 йиллар бўлса керак. Марғилон халқ театри ҳақида «Марғилон хандаси» номли аскиячилар тўғраги ташкил қилинди. Тўғраки Зайнобиддин ака бошқарарди. Тўғрак атрофига ўндан ортик истеъодли аскиячилар бйрлашди. Тўғракининг ташкил топшида ўзбекистон халқ артисти Гаҳар Раҳимова бошқарарди. Сўнгра «Марғилон хандаси» Тошкентга гастроля келди. Боғйедақ эсим-рак, Свердлов номли концерт залига одам сиймаг кетган. «Марғилон хандаси»нинг чиқилиши халқ интизорлиги билан кутмоқда. Саҳна очилиб, томоша бошланди. Ушанда Зайнобиддин ака, Мадамжон ака, Ориф Усмонов, Хотамбой Тожиев, Мамасидик Ширяев, Хотамжон Хузуринов ва бошқа эш аскиячи, латифачи, ҳажвичи истеъодларнинг чиқилиши қарий икки соатдан ошиб кетган эди. Ҳозирги машҳур қўшиқчи синглимиз Юлдуз Усмонова сочинини майда ўриб, дўпмо қилиб тарелкада катта-ошула айиб ҳаммининг олқишига сазовор бўлган, Ойнахон опа, Иброҳимжон Исоқовнинг дил тортар ашуалари кўнглимизга завок бағишлаган эди. Лекин, минг афсуски, «Мар-

ғилон хандаси» 2-3 йил ишлагандан сўнг тарқаб кетди. Бунга зарур ижодий шароит яратиб берилмаганлиги сабаб бўлди. «Марғилон хандаси» тиклана яхши бўларди, — дейди Сидик ака куюниб, — тўзи кетган талантларни йиғиб, халқнинг мунтазам хизматида бўларди. Ҳозир ҳаммамиз ҳар ерда...

Мамасидик аканинг куюнига нима бор. Эрта-индин ўзбекистон аскиячиларининг кўри-кўнкурси бўлади. Ҳар икки йилда ўтказиладиган бу бешлашувда иштирок этиш осон иш эмас. Гарчи Мамасидик ака бир неча бор бу кўри-кўнкурсларнинг голли деб тақдирланган бўлса ҳам... Бир томонда Кўқондан Муҳиддин Дарвешев, Йўлдошхон Носиров, Жўраҳон ака, Гибсиддин ака, Нейматжон ака каби кулги усталари турса, яна бир томонда Абдулқай Масхум, Ҳасанбой ака, Гуломжон Рўзибоев, Раҳматкул ака, ака-ука Шожалиповлар, Эркин ака, Махсум ака, Тур-сунбой ака ва бошқа суз заргарлари турса... Ҳозир сарҳисиб этлса, жумҳуриятимизда шартли маънода кулги марказлари бармоқ билан санарди. Кўқон, Марғилон, Андижон, Тошкент аскиячиларининг фаолиятини ҳисобга олмаганда бошқа вилотларда бу масалада иш суз.

«Аскиячи ва қизикчилар» ижодий уюшмаси ташкил қилинса, унинг ҳар бир вилот, шаҳарда бўлимлари фаолият юритса, халқимиз яна ҳам яхшироқ куларди. — деди Сидик ака жиддий. Бу фикрини мутасадди ўртоқлар ҳам жиддий қабул қилиб ўйлаб кўришса, яхши бўларди.

Яна Марғилон санъати ҳақида ўйлайман: Марғилон қосиблар шаҳри, қолверса шаҳар Фарғона водисининг марказида жойлашган. Ипак йўли ҳам шу шаҳардан ўтган. Шунинг учун бўлса керак Марғилоннинг номи жаҳонга маълум. Улғур Абдулла Қодирий яратган «Отбек» ва Қумушбой эса жаҳон санъати қошонисига Марғилон учун қўйилган адабий муҳаббат рамзларидир. Улғур эотларнинг ҳурмати билан жойига келтириб, халққа астойдил хизмат қилиб келадиган эш истеъодларга, шу жумладан, Юсуфжон қизик Ширяевга интизорлик қилганимиз. Марғилоннинг кулгу-иши халққа етказиб, уни бойитиб келадиган наваро қизикчи, суз устаси Мамасидик Ширяев ўз ичак-узди аскиячилик қизикчилик, латифалар билан Фарғонанинг «Нефтчи» командасини, унинг мулкларини олий лигига олиб чиқшига тилакдошимиз.

Исмаил МАҲМУД.

СУРАТДА: Оҳангарон районидagi Алишер Навоий номи давлат ҳўжалик пудратчилари (чапдан) Ш. Самандинова, Ж. Болтаев, А. Самидинов терилган меваларнинг сифатини кўздан кечиршимоқда. В. Тўраев олган сурат.

Бу йил Хоразм далаларига мезон одатидан 15—20 кун олдин тушди. — Урганч районидagi Чапаев номи жамоа ҳўжалигини вилот деҳқончилик-сааноат ҳодимларининг йилиги бўлаётган. Эрталабдан бўйи ҳавода сузиб юрган эрин бутулар бирданга қуюқлашиб, замин бағрига совуқ томчилар соқди. Этин жункиртирувчи сапқин шамол эса бошлади. Енимда ўтиргалардан бири шеригига аста шивиллади: — Баҳорги табиий офатларнинг энг сўнгисини бўлиб ўтганига бугун ронпа-роса 70 кун тўлди. — Ҳа, тўғри, аввалга эз тўқсон ўтмоғи, сўнгра мезон бошланмоғи керак эди.

Ҳамкасбларнинг қисқа сўзбати асосида деҳқон бу йил кўп нарсадан махрума этилганини илғаб олиш қийин бўлмади. Демак, табият деҳқондан аввалга баҳорини, сўнгра эса ёзини қизганди. Ҳўзи атиги 70 кун давом этган эз фаслида ким нимага улғурди!

— Урганч районидagi «Пахтакор» жамоа ҳўжалигининг Пўлат Сафоев оиласи ижтирийи ҳахтлаб берилган пудрат делалари кепте магистрал йўл ҳақисига жойлашган. Бўзанинг ўтган йили ривосини билан бу йилги янги ўрғинидаги фарқини аниқлаш имкони бўлмади. Босиш, ўтган йили бу ерларда беда ўстирилган. Аммо, мутахассислар ҳисоблаб беришди: Пўлат аканинг пудрат ерида ғўза ривосини бошқаларникидан 10—15 кун олдинда, ҳосил салмоғи ҳам қўшларникидан мўл. Ҳар тўлада ўрғина 16—18 га қўсақ тўпланган. Мохир пудратчи дэлвасининг яна бир устулик томони бор. Бу — тулланининг сон. Ҳисоб-ки-тобларга кўра райондаги ҳар бир гектар ерда ўртача 60 минг, ҳўжаликда 70 мингга яқин, П. Сафоевага бириктирилган ерларда эса 80 минг туп қўчат ўстириляпти. Август ойи бошигача тўпланган ҳосил жамоа ҳўжалиги билан ҳар гектар майдон ҳисобига 28 центнер ҳосил етказиб бериш юзасидан тузилган шертномани удаллашга иқфоя бўлади.

«Чондирқич» кишлоқ Кенгаши иқроқийнинг раисиси Курбонбег Маткаримова Пўлат Сафоевнинг қишлоқдаги энг омилидор ва меҳнатсевар ишчилардан бири сифатида таърифланди. Унинг айтишича, Пўлат ака бу йил баҳорда рўй берган табиий офатлардан сўнг ўзига бириктирилган ҳамма майдонларни кетмон ва ўроқ билан юмшатиб чиқибди, қўлтанлашловчи механизмнинг кизматидан ҳам воз кечибди, ҳатто маҳаллий ўғитини ҳам челекларда қўл билан ҳовучлаб сийгиди. Натика эса деҳқон кутгандай. Тулланининг ҳар бири ўртача 130—140 сантиметр бўй торган.

— Қаранг туллалар кўзанинг унига чиқибди, — деди ҳамроҳим, район деҳқончилик-сааноат уюшмаси раиси И. Олланазаров, — бу ўғзининг соғломлиги ва ҳосилга бойлигини дон ниҳона.

Углинжон Матназарова, Сафар Отановов, Гулхоним Эшимовага бириктирилган пайкаллар томон йўл оламан. Меҳнатқили, аммо серсамара меҳнатининг нишончалари бу ерда ҳам мана-ман деб турибди. Туллалар ҳосилга беэзолик. Дала кезиб шунга амин бўлдимики, деҳқонни далага шимжовли меҳнатга уйдатган мўжда — рўзгорни бутлаб,

ағдарилётганидан хабар топишди. Вазият билан атрофдаги танишган депутатлар жабрдий дэлари ўз паноҳи остига олишди. Масала Ювасита дала бағрида ишловчилар фойдасига ҳал бўлади. Халқ депутати сўбур-этиборини охирадиган бу каби яхши ишлар, режалар, дастурларнинг қўламини кенг, мазмунли тортди.

Исон меҳнатини қадрламоқ бўлғуси ютуқларга йўл очиб бермоқ, демокдир. — Чапаев номи жамоа ҳўжалигинида Углинжон Худойберганава бошлик бригада пудратчилари бу йил табиат хуружи оқибатида мушкул вазиятга тушиб, саросимада қолишмади. Оқдий пудратчида чиққан маҳаллий Кенгаш депутатлари: Роҳатой Юсупова ва Қизларгул Собированинг жонкуварлиги, ишбилармонлиги ва тадбиркорлиги иш берди. Пахтакорлар зарур ама-

ражага эришган жамоалар Хоразмда бармоқ билан санарди. Углинжон Худойберганава бошлик бригада бугун ана шу илгорларга қарабонмош. Шу кўнларда бригадага таъриббо ўрганиш учун узок-яқиндан меҳмонлар ташриф буюришмоқда. Кўни кеча қорақалпоғистонлик пахтакорларнинг вакиллари келиб кетишди.

Меҳмонларга нима ҳақида сузлаб бераётисиз? — сураймиз пудратчи Ойнахон Екубова ва Эгам Собировадан: — Бир ёқадан бош чиқариб ишлаётганимизми-да, — дейишад улар бараварига. «Аввало пахтакорларнинг ҳикосасидан маълум бўлишича, табиий офат содир бўлган ўша мезмўм кўнлари Углинжон опа ҳамминанг бир жойга тўплаб, ҳамма ва мададди бир-бирдан дериғ тузмасликига, ҳамкорликда иш юритишга дэват эттибди. Натика шу бўлибдими, қисман нобуд бўлган 144 гектар майдондаги ғўза ниҳоллари ўрнига санқили кўнлар ичида қўл билан қайтадан уялаб чигит қилибди. 20 гектар майдонга эса яна бир бора саялка киритилибди. Қатор ораларни маҳаллий ўғит билан озиқлантириш тадбирлари ўтказилибди. Ғўза бироз бўй олган эса парварши туллари ҳам давом эттирилибди. Натикада қатор оралар бут бўлиб, экин кунда эмас, соатда бир рангланаверибди.

Яширдиган жойи йўк: деҳқон манфаат қўрмаси далага меҳр боғлай олмайдди. Жамоа раҳбарлари, мутасаддилар бунинг яхши билишадди. Шу боис — дала меҳнатчисининг иқтимоий муҳофазаси қилиш бош вазифа дарэжасига қўтарилган. Чунончи, бу йил пудратчи ўтган йилга қараганда 45 фоиз кўп даромад куватли. Бригаданнинг ўз болавар боғчаси, 40 бош қора мол боқиллаётган фермаси, катта боғи, сазавот ва полиз пайкаллари бор. Ҳўжалик раиси О. Чўпонованинг айтишича, бу йил моддий-техника воситалари дэярли харид қилинмабди. Нарх-наво арзон бўлган ўтган йиллардаёқ улар истиқболдаги эҳтиёжлар учун керагича гамлаб қўйилган экан. Ҳўжаликда соғлиқни сақлаш, халқ таълими, йўл, ичимли сув муаммолари ҳам бир неча йил муқаддам ечим топганди.

Пахта учун деҳқон, деҳқон учун эса раҳбар шу тахлит жон куйдирар экан, турмуш албатта ғўзаллашаварида, қорнимиз нонга, эгинимиз кийимга ёлчиаварида, бозор иқтисодийти мушкуллари турмушта қўланка солламайди.

Пахта учун деҳқон, деҳқон учун эса раҳбар шу тахлит жон куйдирар экан, турмуш албатта ғўзаллашаварида, қорнимиз нонга, эгинимиз кийимга ёлчиаварида, бозор иқтисодийти мушкуллари турмушта қўланка солламайди.

Хоразм воқеаси шаҳру кишлоқларига кўп кулфатлар соғанган табиий офатлардан буён 2 ярим ой вақт ўтди. Аммо унинг оқибатлари билан олишуга ҳамон нўфта қўйилмайдди. Вилот меҳнатчилари экинларни асоратлар панжасидан наҳам-баҳадам ҳалос этмоқдалар. Ғўзанинг ўсиши июнь ойида аввалги йилнинг шу давридагидан 20—25 кун кечинибётган. Энди эса у 10—12 кундан иборат. Мутахассислар ҳосил тўплаш жарайини тезлаштиришни тасдиқлашмоқда. Демак, улкан курашнинг ибидоси бу йил ҳам баҳар, ризқ-рўз бутун бўлишидан деҳқон умидвор.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» музбири.

ЭҲТИЁЖ БЎЛГАНДАН КЕЙИН

СУРХОНДАРЕ вилот соғлиқни сақлаш бўлими ўз қўрилиш бошқармасига эга. Ҳатто районларда ҳам бошқарманинг бўлимлари мавжуд. — Тўғри, бир қарашда бошқармада қўрилиш ташкилотининг бўлиши эриш тулолади, — деди вилот соғлиқни сақлаш бўлимининг мудир М.

Холматов. — Аммо ўзингиз биласиз, қайта қўриш туфайли ҳамма ўзи билан ўзи овоза бўлиб қолди. Биров билан бировнинг иши йўқ. Шифохоналар тармоғи эса йил санини кенгайтирди. Уларни таъмирлашга ҳеч ким ердан бермайди. Шу боис биз асосан медицина муассасаларини таъмирлайдиган қўрилиш бош-

қармасини ташкил этдик. Утган етти ойда 900 минг сўмлик таъмирлаш ишлари бажарилди. Йил охирига қадар 2 миллион сўмликдан зиёд юмушлар бажарилиши кутилмоқда. М. Холматовнинг эйтирофи эитишча, ақинда бошқарма таркибига йилга 10 миллион донна гишти фиқш таъ-

лайдиган завод Кумкўрғон районига ишга туширилади. Бундан ташқари бошқарма қишлоқда майда корхона тузилди. Унинг 3 нафар ишбилармон ҳодими ўзга ўқилардан қўрилиш ашёларини олиб келиш билан машғул бўляпти. Т. РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» музбири.

ЖАСОРАТ МАВСУМИ

ЕКИ ТАБИИЙ ОФАТ ОҚИБАТЛАРИ
ҚАНДАЙ ТУГАТИЛМОҚДА?

саткичидан дэярли икки баравар кўп ҳосил ва даромад беради. П. Сафоева ўшаган меҳнатсевар ва удалбурро пудратчилар эса жамоа ҳўжалигида эз эмас. Кишлоқда оддий пахтакорлар, чорвадорлар, соҳибкорларнинг ишонч ҳомия-ҳимоячилари бор. Булар халқ депутатлари. Иқроқум раисининг таъкидлашича, кишлоқда яшаб ишлаётган 42 депутатнинг 34 нафари оддий деҳқонлар, чорвадорлар, меҳнатзорлар. Демак, оддий колхозчиларнинг сафидан етиш чикан ноиблар кишлоқ Кенгашида кўпчилик овозга эга. Жамоа ҳўжалиги аъзолари кўпгина юмушларда уларга бемалол суллавасишлари мумкинлигини аллақачон илғаб олганлар.

Кенгашининг ўтган бир ярим йиллик фаолиятига дахлдор хўжатлар билан танишамиз. Деҳқон меҳнатчининг қадри қиммати, иш ва дам олиш шароитлари, хўсурий деҳқончилик, чорвачилик ва хўнарманчилик муаммолари, кишлоқда савдо-сотик, таъминот масалалари қайта-қайта кўриб чиқилибди. Аввалдан режалаштирилмай қараб чиқилган бошқа бир масала эса эгин-борилимин тортиди. Кишлоқ Кенгаши раисининг айтишича, депутатлар йил бошида жамоа ҳўжалиги учун молия-хўжалик режалари белгиланаётганида маъбуриятларнинг асосий асги оддий колхозчилар эгизмасига

лий, техникавий ва молиявий ердани етарлича ва ўз вақтида олдлар. Мевад ҳаммадан ундади. Пахтакорлар бутун эз давомида тиним билмай ишладилар. Атиги 2,5 ой давом этган «эз тўқсон» мобайнида бутун бир мавсумга мўлжалланган юмушлар бекаму-қўст адо этилди.

Бригада жамоаси табиий офат оқибатларига қарши курашнинг май ойи охирига — ғўза ривондаги кечкини бир оғза етган вазиятда бошланган эдилар. Деҳқонлар биринчи август кўнини ўзига хос буринчи дамлари сифатида нишонладилар. Экин ривондаги қолоқлик шу кунга келиб, буткул барҳам топди.

Тан олинган чўнмайлик экин ривондаги ўтган йилги да-

НАМАНГАН ХАВАРЛАРИ

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

УЧКЎРҒОНДАГИ таъмирлаш ва машинасозлик заводига пахта териш механизмлари, аппаратларини қайта сошлаш билан бирга турли хил техника воситалари ва халқ истеъмоли буюмлари тайёрланмоқда. Эндилликда корхона маҳсулотларини нафақат жумҳуриятимизда, балки иттифок, ҳатто чет элларда ҳам харидорлиқ бўлиб қолди.

СОҲИБКОРЛАР ҒАЙРАТИ

ТУРАКЎРҒОН ноҳиясидаги Ленин номи давлат ҳўжалик-заводи асосан боғ-узумчиликка иктисослаштирилган. Бу йил соҳибкорлар эз дастурхонига 7800 тонна сархил узум етказиб беришмоқчи. Бозор ва дўқонларга узум етказиб беришда Мирзакон Йўлдошев раҳбарлик қилаётган бригада аъзолари пешкадамлик қилаётдилар. Улар мавжуд 45 гектар ердаги тоқларда мўл ҳосил етиштирдилар. Р. ИРИСОВ,
«Халқ сўзи» музбири.

Ф. СП-1

СССР Аллоқа вазирлиги «Мағбу

Гулнора Раҳмонова — умидбахш мусавир. У инсон руҳининг нозик тўқиларини табиат чизиларида ифода қилади. Айни вақтда «Сидат-саломатлик» ойномасининг бош раҳбари сифатида нашининг барча бозор ишларига масъул.

Кейинги вақтларда Гулноранинг сўзловчи бўлаётган жиддийлиги инди рақибни сўзлар билан қанотланди. Унинг республика матбуотида эълон қилинган лирик шеърлари ўз ўнгирига эришди.

Серкўра индустриал бундан ўзининг қалдирғоч ҳисовларидан бирини «Халқ сўзининг нозикат муштарийлари ҳисовига йўлламоқда». «Пулниқ қадри» сарлаҳали бу асар инсоннинг қилб мулки бўлиши маънавий бисот шайига битилган алёр-дир.

Хамма вазириликка — ойноманинг сўзловчи мусавирини муҳомамага келтириш, ишончада наватчилик қилиш баҳонаси билан бу йилдан кутулни қолган Раҳноғина ўз тинчидан ўзи лавозимини, дераза ортидаги маънос ва гузал куз манзарасини томоша қилганча ҳаёл суриб ўтирар эди.

Бирдан жиририлган телефон уни чўчишти юборди. Раҳно бошмақона ходимларидан бирортаси бўлса керак, деган тахминда дастакни эринибгина кўтарди.

— Лаббай!
— Алё, Раҳно керагиди...
— Эшитман...
— Узингисан, қалайсир!
Нотаниш кишининг сөнсираси Раҳнога оғир ботди. Е аксимикан, шахарга келган, телефонда овозини танимайптими Раҳно шундай тахминлар билан «Аха, салом-алайкум, Сизмисиз!» — деди.

— Йў-ў, мен Шуҳратман...
— Қайси Шуҳрат?
— Уша-де!
— АТ...

ПУЛНИНГ ҚАДРИ

ичида тантана қилди Раҳно. Юз йил ўтиб кетсин, Раҳно йўқламаган бўларди! Бироқ сўнги пайтда дераза ҳар кун уни тушида кўрар, бу тушларни нимага йўқлигини ҳам билмас, йўқлиғи деб мутлақо ҳаёлига ҳам келтирмас, бу юракўрар тунги азоблардан зада ҳам бўлиб қолган эди. Энди эса — кўнгирик...

— Редакцияларга борса бўладими, қавдага ўзи?
— Бўлади. Борса келмасда эмасин.

вомида, эҳтимол, минг-миллион марта эсланган, ҳозир ҳам меҳмони, қалай бурнининг бир терлатидими, деб юборадигандай туюлди. Унинг аҳолини кузатиб турган бир жуфт мусавир кўз, илло, бунинг ҳаммасини кўрди, демакки, Раҳнонинг бурнини терлатган дақиқаларини ҳам эслади.

Тиззаларини бир-бирига жуфтлаб, қўлидаги алпақанди қогозини йўқ бўлиб кетгандай даражада қайта-қайта буқлаганича ўтирган Шуҳрат ҳечқиси йўқ, қабилда нимедир деди. Бироқ нима деганини Раҳно англамади. Шуҳрат хонага кириб ўтиргандан бундан ҳали Раҳно тўғрилаб чиқиб кетган тасавирга гап орасида тез-тез қарар, жим бўлишса, ўша суратга тикиларди.

— Қанон ишлагансан, — сўради Шуҳрат.
— Уч-тўрт йил бўлди, — жавоб берди Раҳно.
— Яқинда ишлаганга ўхшайди. Яқин экан, яқин чизадиган бўлиб кетибсан.
Яқин экан! Раҳно бирдан бўёқларга тўла кутисини елкасига осиб, ҳайратдан антикиб, куз, ёз, баҳар манзараларини ишлаб юрган пайтларини кўз олдига келтирди.

Раҳно иншонаси вақтинча жойлашган бинони қандай топиш мумкинлигини тушунириб беролмади. Шу кўчадаги Шуҳрат билан биргача кооператив тиш довлалаш шифохонаси ёнида учрашмоқчи бўлишди.

Раҳно Шуҳратнинг қиёфасини унутиб юборган эканми ё унинг кўнгилидаги Шуҳрат бошқачакидан, ҳар қалай, йўл четидидаги тавир тўсиққа суяниб турган ягона одам — Шуҳратини танимай, ёнидан ўтиб кетганга қаршисидан келаятганларга синчков Боқарди.

— Раҳно!
У ортига ўтирилади. Шуҳрат кўларини чўнтағидан олмади. Раҳно ҳам қўл узатмай саломлашди. Лекин шу тобора қиз Шуҳратнинг ўша азиз кўларини бир дақиқа бўлса ҳам ўз қафтида ҳис қилгиси келди. Шуҳрат Раҳнога, Раҳно эса ерга қараганча тураверди. Раҳно ўзининг терлаб кетганини, юрагининг зарбидан бўғзи тикилиб кетганини сезди, нафаси сиқилди.

Факат маъсул котиб тўғри келиб хонага кирди. Саломлашиб Раҳнонинг қаршисига — ўз ўрнига ўтирди.
— Хуш келибсиз, меҳмон, — деди Шуҳратга қараб.
— Институтда бирга ўқиганмиз, исмларини...
Раҳно учун Шуҳратнинг исми аллақачон кўнгили тубиди бир некин бойчечакка айланган, агар уни бирор ерда айтиб юборса, шу нафис гул заха ейдиган туюлар, кўнпинча деразаларда тенгдошларини ичидан энг яқини расмон ким, деб сўралса, унинг исми дилдан ёқилганлар, кўз олдида худди олис болаликча кўрган, бироқ тақдор ҳеч қаварда кўролмаган фильмдек, унинг қатор рангинг асарлари келар, сонитириб, ўқитиб ўтар, тилига эса шу кўнгили ҳар хил иттифоқ ва чет эл кўргазмаларига қатнашганда, асарларини катта пулларга сотаётган, бирор бир пул унвон олган ёки муқофотланган, жамоатчилик ўрғасида расман тан олинган таншлари номини олар. Улар ижодининг асосини бир-бирдан фарқини ҳам тушунирарди. Раҳно — Шуҳратнинг исмининг ҳеч қачон шунчаки айтиб юбора олмас, бироқ унинг чуқур, ўйчан оёқийиш рангли асарларини ким ўзидега сурат чизадигани қаторига ҳам қўшиб юбора олмас эди. У доимо кўнгилида Шуҳратнинг асарларига танасини руҳ, таъбир жоз бўлса, жон тарк этмаган то-машабиллар тиларди.

— Кечирасан, мен узок туролмайман, — дедию, хайрлашини ҳам, юр ишончага дейишни ҳам билмай иккиланган, кўнгилидан қўриб кетиб қолади, деган хавотир кечди.
— Редакцияларни кўрсатмайсанми!
Раҳно унинг овози бир оз хирқирок, бироқ жуда ширалди эканини аввалгидай энтикиб ҳис қилди. Гапир, нима десанг ҳам майли. Фақат жим турма, илтимос, дегиси келди. Қадам ташлашларига монанд Раҳнонинг кўнгилидаги тала тўп ҳам соқинлашди. Икки қаватли шина бино Шуҳратга жуда ёқди. Хонага киришгач, Раҳно меҳмонини диванга ўтиришга таклиф қилиб, ўзи ёнига хоч аломати ва ярим ой сурати

— Бу кишини илгари кўрмаган эканман-а? — деди табиатан мулойим, очик чехра, қирқ йаша кириб ҳам гузаллигини йўқотмаган Муҳаммад опа.
— Ҳа, энди келиб турадилар, — Раҳнонинг жавобиде ахборотдан кўра илминг, илтижо кўпроқ эди.
— Мана бу тасвири менга бер десам, унамайти. Яқин манзара экан, — деди Шуҳрат Раҳнонинг жавобига эйти-

Бир кўнгирик қилувдим, бетоб дейишди...
Раҳнонинг ҳаёлидан операциядан чиққан кўни ўтиди. Тун Оғрик аралаш таш келди. Устига чопонини ёлганмиш... Яна, шунча ижара уйларида яшиб, турмуш кўриб, фарзанд кўриб ҳам, кўзи қийиб ташлаб юборолмаган, ҳозир ҳам ётиганда тўнба устида турган севимли йигит орозидан кўра кўпроқ илк муҳаббат тимсоли бўлиб қолган, йўқлигини, Раҳно ётигандаги оддий буюмларнинг бирига айланган Шуҳратнинг автопортрети гуа жо-ида жилиб, унга катта-катта кўзлар билан гапим боққанмиш, сочларини силанганмиш... Оғрик кучайган сайин сурат — Шуҳрат унга меҳрибонлик қилар, Раҳно илгари аралаш «Шуҳрат, сеннинг келишингни билардим. Келдингми, энди кетсан» — деб, кўзларидан оққан ёш ширфта қараб ётгани учун юзининг иккала томондан оқиб бориб кўлоқларига қўйиларди...
...Наҳотки уйлаган бўлса, наҳот сени эслаётган одам тушга кириши рост бўлса? — Раҳно бу ақин йиллар домида Шуҳратнинг на оиласи, на ҳаёти, на ижоди ҳақида бирор гап эшитган, ўзининг узокдан бўлса-да, кўрмаган эди.

— Бу кишини илгари кўрмаган эканман-а? — деди табиатан мулойим, очик чехра, қирқ йаша кириб ҳам гузаллигини йўқотмаган Муҳаммад опа.
— Ҳа, энди келиб турадилар, — Раҳнонинг жавобиде ахборотдан кўра илминг, илтижо кўпроқ эди.
— Мана бу тасвири менга бер десам, унамайти. Яқин манзара экан, — деди Шуҳрат Раҳнонинг жавобига эйти-

Сабри ўн йилга етибди-де,

бор қилмай.
— Шунча меҳнат қилиб, индямасдан бериб юбораведиларми. Сотиб олинг, қадри бўлади. — Ҳазиллашган бўлди Мукаррама опа.
— Сотасанми? Қанчага?
— Минг сўм, — деди Раҳно кўлиб. Чунки Раҳно бундан бошқа баҳога сурат сотиб кўрмаган, олийгоҳини тамомлаб то турмушга чиққунча беш-олти асарини Маданият вазирилик, адабиёт музейи сотиб олган; ўшанда негадир кўпична тасвирига битта баҳо — минг сўм қўйилар эди. Эҳтимол, фақат етишму юз, саксон юз см катталикдаги матолар бўлгани учунми, ким биласди.
Раҳно беш минг, ўн минг дейишга ўрганмасдан бошига рўзгор ташвиши тушган шундан бун кўп сувар оқиб ўтган бўлса ҳам, тили минг сўмга яқин келар эди.
Шуҳрат баъзи олимбта йиғилардек ён чўнтағидан портмоне чиқарди. Шимининг орқа чўнтағидан газета бўлагига ўралган анчагина пул чиқариб, ўта юз сўмликни Раҳнонинг столи четига қўйди.
— Бадавлат бўлиб кетганингдан хабарим йўқ. Билганимда тузукроқ нарх айтardım, — ҳазиллашди Раҳно.
— Унчалик эмас, кечки кўргазмадан бир туркум ишим давлат музейига олинбиди, шу...
— Раҳнохон, Мукаррама-хон, Шариф ака! Ҳамма мени хонамга йиғилсин, гап бор, — қиқирди хонасидан туриб муҳаррир ўринбосари Ташмамаат ака.
Мукаррама опа кула-кула шунча, бизнинг олдимида келганлар аjoyиб асарлар сотиб олади, бой бўлиб кетади, деб бошмақонанинг икки метрдан ортиқроқ каттақон оқи қозоғига Раҳно чизган суратни ўраб Шуҳратга берди. Раҳно аллақандай ярим соат ичида содир бўлган воқеани идрок қилолмай, гарангисиб, Шуҳрат берган пулларга боқар, фақат, шафқ устида манзарани йўқлигию, қўлида турган юзталикларига Шуҳратнинг уни йўқлаб келиб-кетганига гувоҳ эди.
Эртаси кўни ишга келиб эшитган илк гап шун бўлди: «Эйлик, юз сўмликлар сининди!»
Ҳамма Раҳноларнинг хонасида уйималашар, барчининг кўзи кассир тўзётган рўйхатда аёлнинг чап томониди пуллар дастаси ўсар, суҳбат хизмат машиналари қаёқдаги банкларга юборилса, нават тез келиши ҳақида борар эди.

Жиззах вилоят ички ишлар бошқармаси Давлат автомобил назоратининг инспектори, милиция сержанти Ахрор Иброҳимов кўча ва йўлларда тартиб ўрнатганда самарали хизмат қилиб келмоқда. Суратда: А. Иброҳимов ҳайдовчининг ҳужжатларини кўздан кечирмоқда. Умарали ҚўШВОҚОВ олган сурат.

Миллий кураш ЁШЛИҚДА БЕРГАН КЎНГИЛ

Тўрт кун (29 август — 1 сентябрь) мобайнида Тошкент вилоятидаги Пискент шаҳри маданият ва истироҳат боғи жуда гавжум бўлди. Бу ерда Ўзбекистон ва Урта Осиё бошқа республикалари полвонларининг II фестивали ўтказилди. Миллий курашнинг Фарғона усули бўйича 30 спортчи, томошабинлар орасидан эса 20 нафар ҳаваскор соврилли ўринлар учун беллашдилар.

Айтиб ўтиш керакки, фестивалга ҳар томонлама пухта тайёрлик қўрилган эди. Навоий номи, «Ўзбекистон 50 йиллиги», Калинин номи, Тельман номи жамоа кўча-

ликлари, «Ўзбекистон», «Партия XXVI съезди» давлат пул-жонлиқлари совринлар ва пул муқофолари тасвир эдилар. Ниҳоят, мусобақа якуланиб, голиблар эълон қилинди. Совринлар ўз ағаларни қўлига тегади. Фарғона вилояти Боғдод районидан келган полвон Аҳмад Тўрақуллов биринчи, Андижон вилоятининг Олтинқул районидан Равшан Исоқов иккинчи, мезбонлар вақили — пскентлик Шавкат Турсуматов учинчи ўринларни эгаллашди. Томошабинлар орасидан қатнашиб голиб чиққан 67 шаҳр — Нурриддин Маликов махсус соврин (қўй) билан тақдирланди. У ёшли-

гда машҳур полвон эди. Бундан эса кураш майдонига яқинлашганда ғайрати жўшиб, талабгорлар билан бел олиша кетди.

Бўлиб ўтган мусобақалар миллий курашнинг бу турига қизиқиш тобора ортиб бораётганини кўрсатди. Беллашуларни ҳар кун уч мингдан зиёд киши томоша қилди.

Мана энди қал Сирдарё вилоятининг Оқолтин районига келди. Бу ерда миллий кураш бўйича Ўзбекистон мутлақ биринчилиги мусобақалари бошланди. 8 сентябрь кўни совриндорлар маълум бўлади.

Х. МИРҲОДИЕВ.

ҲАР БИР КИШИ ВА ҲАММА УЧУН

Термиз шаҳрида Ўзбекистон жанубидаги энг катта спорт-соғломлаштириш маркази очилди. У ўзининг дастлабки муҳлисларини қабул қилиб олди.

Марказда бир неча спорт зали, мергалик тирини, кинотеатр, видеосалон, спорт мажлаҳи ўтказилган зал бор. Бу ерда бир вақтинг ўзини да мингга яқин киши спорт билан шугулланиши, маданий хордиқ чиқариши мумкин. Марказга мактабларнинг ўқувчилари, олий ўқув юрталарини талабалари ҳаммадан ҳам кўпроқ келишлари табиий.

Спорт-соғломлаштириш марказини 165-трест жамоаси белгиланган муддатда қуриб берди. (ЎЗАТГ).

Акс-садо

ТЎЛА МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

«ЖАРЛИК» мақоласини биз, бир гуруҳ фехрийлар ёшлар иштирокида ўқиб, тўла маъқулладик ва чиндан ҳам ҳо-зир авж олиб кетган жини-атчиликни маъжуд қонуларимиз билан йўқ қилиб бўладик, деган қероғга келдик. Негаки, осийишталик поёбонлар қанча қўпайса, жини-атчилар ҳам шунча ортмоқда.

Бизнингча, бир қатор шарқ мамлакатларининг тажрибасига суяниб, бемалол «Жарлик» муаллифи тақлиф қилган «жазо чораларини қўллан-ишга ўтвөршиш керак...»

Шундай экан, фурсатни бой бермай отни тезроқ қамчи-лаш керак. Агар кўпчилик бирлашса, давлатимиз халқ хоҳиш-иродасини инробатга олса, жини-атчилар йўлига мустаҳкам ғов ўрнатилди. Ахир, халқимиз кўпдан қўнб қутулмас, деб бекорга айтмаган-ку!

М. ҚЎШВОҚОВ,
Қўрғонтепа райониди,
«Ойим» совхозини.

ЛОҚАЙД БЎЛМАЙЛИК

«ХАЛҚ СЎЗИ» рўномасининг 8 июнь сониде эълон қилинган Муродхон Калонхоннинг «Жарлик» мақоласини ҳажжону қониқиш билан ўқиб чиқдик. Унда халқимизнинг дилдаги гаплар ўртага ташланган. Мақоланинг Ўзбекистон Олий Кенгаши муқомамасига ҳавола этилиши ҳам айни муддао бўлган.

Биз маҳалламиз фуқаролари уни муқомама этиб, тўла маъқулладик ва бу ҳақида УНМИНГ кишилик аҳолимиз номидан тахририятга хат ёздик. Лекин кузатишимизча шундай ҳаётини, долзарб мавзудаги мақолага жумхуриятимизнинг кўпчилик илтиёти ва ноҳияларининг фуқаролари лоқайд муносабатде бўлишадиганга ўхшайди.

«ХАЛҚ СЎЗИ» рўномасининг 8 июнь сониде эълон қилинган Муродхон Калонхоннинг «Жарлик» мақоласини ҳажжону қониқиш билан ўқиб чиқдик. Унда халқимизнинг дилдаги гаплар ўртага ташланган. Мақоланинг Ўзбекистон Олий Кенгаши муқомамасига ҳавола этилиши ҳам айни муддао бўлган.

КЎПДАН ҚЎЕН ҚОЧИБ ҚУТУЛМАС

МУҲОКАМА учун тавсия этилган «Жарлик» мақоласини ўқиб, гоёт таъсирландим. Дарҳақиқат, кейинги йилларда жини-атчилик қандаб бўлмас даражада авж олиб кетди. Энди бу ҳақида жиддийроқ ўйланмаса, жезо чоралари кучайтирилмаса бўлмайди!

Муаллиф жини-атчиларга жазони кучайтириш, бу соҳадаги қадимий аъёналаримизни тиклаш ҳақида референдум ўтказишни таклиф қилибди. Менимча, ортиқча сарф харажат, қорғозбозлик қилиб юрмай, кўзда тутилган жезо чораларини қонулаштираве-риш керак. Негаки умумхалқ муқоамаси ўтказилди, бир қорроғга келинганга қадар жини-атчилар яна қанчадан-қанча одамнинг бошига етишадиди, ҳаётига зомин бўлишадиди. Масалан, бизнинг кичкинагина қишлоғимизнинг ўзида кейинги уч ой ичиде жини-атчилар бир одамни отиб ташлашди, иккинчисини пичоқлашди.

Бизнингча, «Жарлик» тақлиф этилган жезо чоралари қўлланилмас экан, ўғрино кишилар янада болалаб кетаверади. Оқибатда аҳолининг осийишталиги бутунлай йўқолади. Шунинг учун ҳам биз жумхуриятимиз фуқароларига мурожаат этиб, «Жарлик» мақоласини кенгроқ муқоамага етишга, у ҳақда фикр-мулоҳазаларини рўномага ёзиб юборишга, лоқайд бўлмасликка қақиримиз.

Тошкент шаҳар Ҳамза районидаги 30-маҳалла кўмитаси раисининг муовини;
А. САДРИДДИНОВ,
Улуғ Ватан уруши ногирони, шахсий нафақахўр;
Р. АБДУЛЛАЕВ,
нафақахўр.

ХАЙРЛИ ИШ

Бўстонликда қоракалпоқ болалари учун оромгоҳ қурилиши мўлжалланмоқда. Бу ерда мухтор жумхурият ўғил-қизлари ёғи таътиллариини ўтказадилар. Гушанинг мусавффо ҳавоси, тиниқ сув ва яшил ўрмонзорлари Орол фожисидан дардманд бўлиб қолган келажак авлод саломатлигини тинлашда муҳим омил бўлади.

— Ҳозир барча инсоф-диёнати одамлар, ҳатто чет элликлар Орол бўйидаги жабрдийда аҳолига ёрдам қўлини чўзавтир, — дейди халқ депутатлари Бўстонлик район совети раиси, Ўзбекистон халқ депутати А. Йўлчиев, — ана шундай пайтда биз четда турсак уят бўлар. Қоракалпоқ болаларини бағримизга олиш ташаббуси район аҳолиси томонидан қизгин маъқулланди. Яқинда мухтор жумхурият вакиллари келиб, бўлажак оромгоҳ ўрнини кўриб кеттишди. Тез орада амалий ишга ўтилади.

Ҳозирги мурাকাб, асабий вазиятде кичкинагина хайри иш, саъй-ҳаракатдан кўнги-ллар тоғдек кўтарилади. Эзгу ишлар кўпайгани маъқул. Оламни фақат яхшилик сақлаб қолади, шунини унут-майлик.

А. РАҲИМОВ.

ЎРНАТҚАН МУШТАРИЙЛАРИ ОБУНА ВАРАҚАСИНИ БЕХАТО ТЎЛГАЗИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛИНГ!

Агар обуна «Матбуот уюшмаси» агентлигида расмиёлаштирилган бўлса, касса аппаратининг муҳри, алоқа бўлимларида расмиёлаштирилганда эса тақвим штемпели, албатта, бўлиши керак.

Бу ҳолда обуначиларга абонемент билан бирга пул қабул қилинганлиги ҳақида қвнтанция берилади.

АЗИЗ ОБУНАЧИ УРТОҚЛАРИ

Рўнома ва ойномаларга обуна варақасини сиёҳли ручкаларда хагосиз, сўзларни қисқартирмасдан ва тушунарли қилиб тўлғазинг.

Обуначи ўз турар жой манзилгоҳи, насаби, исми ва отасининг исмини аниқ ёзиши талаб этилади.

Обуна варақасидаги «ПВ-Жойи» деган ёзувли катакларни алоқа бўлимлари ва «Матбуот уюшмаси» агентликлари ходимлари тўлғазди.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Н. С. САЪДУЛЛАЕВ.

Тахрир қайлати: А. А. АБДУЛЛОВ, Ф. Я. АБДУРАХИМОВА, И. Г. ВОЛКОВ, Д. М. ГУЛОМОВА, С. С. ГҲЛОМОВ, Э. И. ЕСЕНБЕКОВ, А. И. КОВАЛЕВ [масъул котиб], Л. П. ҚАЙМОВ, Тоҳир МАЛЛИМ, М. МУХАММАДҚУЛОВА, С. Ф. МУХИДДИНОВ [масъул котиб], Т. Э. НАЗАРОВ [бош муҳаррир ўринбосари], Э. Қ. НОРМУҲАМЕДОВ, Л. Н. ПАК [бош муҳаррир ўринбосари], Т. Р. ПИДАЕВ, М. РҲЗИМатов, О. Р. САИДОВ [бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари], В. Н. СИГДИН, Ш. ТЕМУРОВ.